

arTER

İÇEL TABİP ODASI BÜLTENİ

"14 Mart" kutlu olsun...

Nazım Hikmet Deyisi

Sokak Çocukları Üzerine Bu yazı

İzmir, Meke Gölü, Taskale

Gezi. Dr. Ayhan İncemez

İçindekiler

arTER

İÇEL TABİP ODASI YAYIN ORGANIDIR

ÜCRETSİZDİR

MART - NİSAN 2002 Sayı 10

SAHİBİ

İçel Tabip Odası Adına
Op. Dr. M. Nihat Kuruloğlu

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Dr. Ö. Özkan Özdemir

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. Gürsel Erkilingç

KAPAK

Dr. Ahmet YENMEZ (İvriş Kaya Kabartmaları)

arTER İLÇE TEMSİLCİLİKLERİ

Tarsus : Dr. Metin Uzabacı
Mut : Dr. İbrahim Ezdar
Anamur : Dr. Erhan Gökduman

ADRES

Kiremithane Mah. Özgür Çocuk Parkı Bitişiği
M. Arif Yavuz İşh. Kat: 5 MERSİN

Tel.: 0.324. 238 41 62 - 238 41 63 Fax : 237 97 05

e-mail: ictoarter@hotmail.com

DIZGİ BASKI

GÖZDE OFSET MATBAACILIK

Tel.: 0.324.233 13 44 - MERSİN

Not: Bu dergideki reklam ve ilanlardan sözü edilen ürün ve hizmetlerin etkinliği ve niteliği İçel Tabip Odası garantisi altında değildir. Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇTO YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Op. Dr. M. Nihat Kuruloğlu (Başkan)
Dr. Necip Tolga Yüceer (Gen. Sekreter)
Dr. Çağla Kılıç (Sayman)
Dr. Nuhut Bulut
Dr. Ö. Özkan Özdemir
Dr. Gülsüm Akalın
Dr. Hüseyin Güler

arTER	2
Merhaba	3
<i>Dr. Necip Tolga Yüceer</i>	
Maddenin Sevgi Hali.....	4-6
<i>Dr. Eminhan Say</i>	
Hala Bir Kişi Eksikiz.....	7
<i>Dr. Abbas Kolucaçık</i>	
Röportaj Dr. Yüksel Yıldız	8
Orada Bir Sağlık Ocağı Var.....	9
<i>Dr. Metin Uzabacı</i>	
Sokak Çocukları.....	10-12
<i>Dr. Gürsel Erkilingç</i>	
Yazılsa Roman Olacak Hayatlar.....	13-14
<i>Dr. Ful Uğurhan</i>	
Haberler Yorumlar.....	15
Tıp Dünyasından	16-17
Yaşamla Şiirin Kardeşliği ve Nazım Hikmet Ran....	18-21
<i>Dr. A. Öner Kurt</i>	
Nazım Hikmet.....	22-25
Web-Med Internet.....	26
İvriş - Meke Gölü - Taşkale.....	27-29
<i>Dr. Ahmet Yenmez</i>	
MÜ. Ü. Tıp Fak. İlk Yardım ve Acil Servis Binası....	31
Ötenazi.....	32-36
<i>Umut Çelik</i>	
İki Teşekkür Birden.....	37
Şarbon Panik Yaratmıyor.....	38-41
<i>Dr. Eselim Bulut / Dr. Erhan Karaduman</i>	
Bulvarda Seyirciler, Ara Sokaklarda İnsanlar Vardı	42-45
<i>Dr. Kenan Karadoğan</i>	
Tüm Zamanların Müziği Halk Müziği	46-47
<i>Dr. İsmail Ün</i>	
İlkbaharda Bir Cenaze Töreni.....	48-49
<i>Dr. Gürsel ERKİLİNÇ</i>	
Bir Kitap - "Kar" Orhan Pamuk.....	50
<i>Dr. A. Öner Kurt</i>	
Bulmaca.....	51
Briç & Tarih	52
<i>Dr. İbrahim E. Kerem</i>	
Şiir-Gecikmiş Altı Ayrılık Şiiri.....	53-56
<i>Dr. Kenan Karadoğan</i>	

14 Mart Tıp Bayramı öncesindeyiz. Ülkemizdeki hekimler için özel bir günün, toplum içindeki özel konumumuzun vurgulandığı, "ayrıcalıklı" mesleğimize ait övgülerin, ne kadar "kutsal" olduğunun basında, TV'da konuşulacağı günlere birkaç gün kaldı. Biz ise kendi aramızda toplantı ya da basın bildirilerinde her zaman olduğu gibi değişik perdelerden, öfkeli, bilgece, sert sıfatlarla ya da sağduyulu -ne demekse-sorunlarımızı bildiren, dertlerimizi anlatan "etkinliklerde" bulunacağız.

M.S. ikinci bin yıldan üçüncü bin yıla geçtiğimizi sayılarla bildiren bir takvimi yaşarken, bu zamanlar gelecekte, insanlığın binlerce yılda varedemediği bir çok insani temel değer anlamını yitirdiği, "anlamsızlaşma" yılları olarak anılsa yanlış olmayacak. Bilimin, emeğin, üretmenin, insanı-yurdunu-doğayı sevmenin ve koruma çabasının büyük bir çoğunluk ve egemen siyasal yapılarca umursanmadığı ve anlamsızlaştığı zamanlar olarak anımsanacak. Bu umursamazlık insana en yakın, insanı insan yapabilecek eğitim, sağlık, adalet ve sanat emeğinin yerlerde sürünmesine yol açmıştır. Elbette hekim emeği; hekimlik anlayışı da yerlerde sürünmektedir; ve çoğu hekim de bu sürecin olumsuz etkilerini iliklerine dek hissetmektedir. Kuşkusuz ekonomik gerilemeler, beklentilerin yoğunluğu ile oranlı olarak kısa ya da uzun vadede "manevi" gerilemelere de yol açmaktadır.

Bu 2002'nin 14 Mart yıldönümü de toplumsal bezginliğin, umutsuzluğun vardıdığı had safhaya denk geldi. Görünen o ki, o denli de sönük, olmasa da olur şeklinde geçip gidecek. Sıradanlaştırılmış bir mesleğin bir "bayram günü" de, sıradan yasak savma türünden, söyleyenin de, dinleyenin de inanmadığı beylik lafların kalabalığı içinde yapılacak toplantılar, bildirilerle kutlanacak.

Ne olabilirdi ki? Yanıtı öyle basit ki?

Kamu sağlığı hizmetlerinin, kamu sağlık kurumlarında, sadece bir orta sınıf hayatını sağlayan maliyetle tam gün çalıştırılacak kamu hekimleriyle gerçekleştirilmesi, ülkemizdeki insanların da, hekimlerin de bu 14 Mart gününün "anlam ve önemine" ait sözlere ve etkinliklere gerçekten katılımını sağlayabilirdi.

Yine de gecikmiş değiliz. Her şeye karşın toplum olarak gecikmiş ve yavaş bir süreç içinde de olsa "hatalarımızı" anlamaya başladık gibi görünüyor. Böylece 2002'nin olmasa bile, gelecek 14 Mart'ların daha güzel olabileceği ve bunu gerçekleştirebilecek toplumsal birikimimizin var olduğuna inanarak tüm meslektaşlarımızın 14 Mart gününü kutluyoruz.

* * *

Yaklaşık iki ay sonra Tabip Odası seçimleri de yapılmış olacak. Olağan zamanlarda haklı ya da haksız; kimi zaman da insafsızca eleştirilen Tabip Odası yönetimlerini etkileme, belirleme bu seçimler ile gerçekleştirilecek. Bu seçim sürecine düşünce, proje ya da kişi önerileri ile katkıda bulunmak, iletişimde bulunduğu meslektaşları ile tartışmalara katılmak, adayları tanımak, adayların seçilmesi ya da seçilmemesine yönelik kulis faaliyetlerine bir şekilde "bulaşması" hoş olabilir. Ama hiç olmazsa seçim sırasında sandığa gelmeyi ve oy kullanmayı da bir görev olarak kabul etmelidir.

arTER

Merhaba

arTER'in yeni sayısından tüm okurlara merhaba. Günahı ile, sevabı ile bir yönetim dönemini daha geride bırakıyoruz. Önümüzdeki günlerde seçimli genel kurulumuz yapılacak. Çoğunluk sağlanabildiği takdirde İçel Tabip Odası Lokalinde 13 Nisan 2002'de Genel Kurul 14 Nisan 2002 tarihinde yine aynı yerde seçimler gerçekleşecek. Çoğunluk sağlanamadığı takdirde ise bu tarihler 20 Nisan 2002 ve 21 Nisan 2002 olarak değişecek.

Son dönem oda yönetiminin de yer alan arkadaşlar olarak bu görevin bir bayrak yarışı olduğu inancındayız. Bizler iki yıl süresince bu bayrağı elimizden geldiğince iyi bir şekilde taşımaya çalıştık. Aramızda yorulanlar olduğu gibi bayrağı hala gururla taşımak isteyenler var... Şimdi hedefimiz yorulan arkadaşlarımızın yerine yeni arkadaşlar ile yolumuza devam etmek...

2000 2002 yönetim dönemi boyunca bir arkadaşımızın doktora programına katılması sebebi ile şehir dışında zorunlu gidişi dışında tam kadro olarak yönetim dönemi tamamladık. Bu dönem boyunca yönetimi en çok uğraştıran ve en çok eleştirilen bölüm 'işyeri hekimliği uygulamaları' oldu. Atama sıralama listesine geçiş ve uygulaması çok zor ve cesaret isteyen bir konu idi. Hekimin işyeri hekimliğine ayrıla- rı ile alınması ile eski sistemden daha il bir atama programı gerçekleşti. Bu nem odanın en yoğun çalışan gurubu eri hekimliği komisyonu oldu. Düzenli ak toplanan komisyon bazen hekim daşlarımızın tepkisini alsa da verimli alışma sürdürdü...

u dönemde gurur kaynaklarımızdan : elinizde bulunan "arTER" dergimiz

oldu. Komisyon olara her hafta dü- toplanıp, iki aylık periyotlarla düzenli t çıkarmanın zorluğunu bizler kadar sizl de takdir ettiğinizi umuyoruz...

Her şeye rağmen bu dönem özlük h larımız konusunda en aktif olduğum dönemdi. Gerek TTB bazında gerek EMEK PLATFORMU olarak bir sivi toplum ve meslek örgütü olarak üzerimiz düşeni yaptığımıza inanıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz bir dizi eylem bunun en somut kanıtıdır. Sosyal şartların da etkisi ile bu dönem ilk defa EMEK PLAT- FORMU eylemlerin de Mersin'de "İÇEL TABİP ODASI" Pankartı açılmıştır. Artık alanlarda hekimlerin de söylenecek bir sözü olduğunu herkese duyurduk... Bu dönem de il içi ve il dışı toplu tayinlerde hekimlerin ilk başvurduğu yer yine Tabip Odası olmuştur...

Kuvayi Milliye yıllarından beri bizim için ayrı bir önemi olan '14 Mart Tıp Bayramı' biraz buruk, biraz neşeli ama hep gururla yeniden karşımızda... Bu sene de bir dizi etkinlikle 14 Mart'ı karşılayacağız. Ankara'da son yapılan Genel Yürütme Kurulu toplantısında bu sene 14 Mart kut- lamalarında kriz ve hekim, tam gün, getirilmeye çalışılan mecburi hizmet yasası ve olası bir savaş başlıklarının işlenmesi kararlaştırıldı. Biz de önümüzdeki gün- lerde çeşitli başlıklarla bu konudaki görüş- lerimizi sunacağız...

1100 üyesi olan bir meslek örgütü olarak bir önceki genel kurulumuzu yak- laşık 30 kişi ile yaptığımızı hatırlatıp, yapılacak olan genel kurulda tüm üyelerimizle buluşmak istediğimizi bir kez daha belirtmek isterim. İçel Tabip Odası Yönetim Kurulu adına tüm hekimlerin 14 Mart tıp bayramı kutlu olsun, bir sonraki 14 MART'TA hekimlik mesleği adına bir çok yol kat edilmiş olması dileği ile...

Dr. Necip Tolga YÜCEER

MADDENİN SEVGİ HALİ

Dr. Eminhan SAY

Vietnam' da savaştıktan sonra evine dönmekte olan asker, San Francisco' dan ailesini telefonla arar: "Anne-baba, eve dönüyorum ama sizden bir şey rica ediyorum; yanımda bir arkadaşımı da getirmek istiyorum." "Memnuniyetle oğlum, bizde tanışırsınız" "Ama o savaşta ağır yaralandı, mayına bastı bir kolunu ve ayağını kaybetti... Gidecek bir yeri yok... Bu yüzden bizimle kalmasını istiyorum." "Buna üzüldük, elbirliği ile kalacak bir yer bulmasına yardımcı oluruz" "Hayır baba, onun bizimle kalmasını istiyorum. Baba:" "Onun gibi bir özür-lü bize korkunç yük olur, bizim kendimize ait bir hayatımız var, bu gibi şeylerin hayatımıza engel olmasına izin vermeyiz, o arkadaşını unutup evine dönmelisin" deyince oğul telefonu kapatır. Birkaç gün sonra San Francisco polisinden bir telefon gelir. (Öykünün devamı yazının sonunda)

Bir gül savruldu hicran bağından, güle sordum; sizde de kat kat iç içe gül yaprakları nasıl iç içe durur? Hiçbir gül dikenini kokladığı güle batmış mı? Yok dediler, birbirimizi dış zararlardan korumak için varız biz. İnsanlar gül gibidir. Gülün nasıl dikenleri var,yapraklar örter, ama ismi diken değil güldür. Dikenini tutmasını bilmeyene batar. Kimi yaz gülü kimi

insanı, kimi başka insan. Çeşitlilik eğitilip eğitilmemesine göre değişiyor. İnsanlar ne kadar değişken varlıklar, bukalemun akla geliyor bazen. Bir bakmışsın ağzından bal akıyor bir bakmışsın zehir saçıyor. Aynı insan değişik zamanlarda nasıl bu kadar değişebiliyor. Dilin kemiği olmadığından mı? Çiğ süt emdiğinden mi? Aslında ne dilin kemiksizliği nede anne sütünün suçu. Kolay değil 80-100 trilyon hücrenin hep uyumlu olması. Evde 3-5 kişi, ülkede 70 milyon, dünyada 6,5 milyar kişi geçinmiyor. Her biri ayrı ayrı işlev gören bu kadar hücre nasıl geçinsin. Ama yine de bir orta yolu bulmak en isabetlisi. İnsan: bir açıdan bak dış cephesi 1,7 metrekarelik dar bir alan, bir açıdan 100 trilyon hücreli bir dev. İnsanların çeşitliliğini atalarımızda anlamış ki, bir biri ile çelişen atasözleri veya deyimler ortaya çıkmış. Yılanı deliğinden çıkaracak olanda biz, beslediği kargaya gözünü oyduracak olan da. Beslerken eğitemediğimiz için. "İyilik yap denize at" diye yola çıktığın-

ile yapılan iyilikler bir süre yardım edilen kişi tarafından hak algılanıyor. Eski yardımlar tek le silinip, "Yaptığın her iyilik bir karşına kötülük olarak çıkar" nı çağırıyor. Bir çelişki de "her in kendi bacağından asılır" ve ban götüğü sürüden sorumludur" lerinde. Açıkçası bizlerde kendi larımıza göre seçip bunları kul- yoruz. Bu çelişkiden olsa gerek, şenin dostu olmuyor, "vur abalıya" ya "düşene bir tekme de benden" yenlerin sayısı hızla artıyor.

Bir nar geldi ata bağından, nara ordum; taneleriniz iç içe sıkı fıkı, dir sorun var mı? Yok dediler, gül gibi geçiniyoruz. Ama bir tanemiz çürürse, kısa zamanda diğerlerine de bulaştırıyor hastalığı.

Olsun diyor, her sandıkta çürük tek tük domates çıkar sözünü hatırlatıyor. Küçük küçük uyarılara ve uyarıcılara kulak asmayıp sitem edileceğine, teşekkür etmeli. Bu küçük uyarılar belki de büyük bozgunların habercileri olabilir, dikkat edilirse olası bozgunu engelleyebilir. Bilim adamları çeşitli konularda araştırmalar yapıp insan- için daha güzel ortamlarda yaşamaları için uğraşiyor. Oysa bu araştırmalar- dan en önemlisi; insan ilişkilerini sağlamlaştırma, iyileştirme yönünde yapılacak araştırma ve buluşlardır. Her gün duyduğumuz yüzlerce buluş, insanlar arası davranış ve iletişim eksikliği olduğu sürece yaygın kul- lanılmamakta, dar bir çevrede kalmaktadır. Uzay yolculukları, bilgisa- yarlar, genler konusunda birçok bilin- meyenler anlaşılır hale geldi. Ama,

dünya kuruldu kurulu yapılabilecek en büyük buluş: "İnsanların birbirini anlayabilmeleri"ni sağlayacak buluş olacaktır. Ama bununla ilgili araştırma yapıldığını hiç duymadım. Dünyada bir yılda silah ve savaş için 1 trilyon dolar harcanıyor. Bu kadar miktar ile ne güzel şeyler yapılabilir. Savaştan ticaret yapanlara teklif edilse, barışa yönelik yapacakları hizmet için aynı miktar kâr sağlayacak ödemeler yapıl- sa, belki kargaşa rantından vazgeçerler. İnsanlar maddi imkan kazanmak için sarf ettikleri türlü türlü çabaları, maliyeti sıfıra yakın olan huzuru kazanmak için hiç sarf etmiyor.

Yapamayacağımız şeyleri kafaya takarak strese davetiye çıkarılıyor. Haberimiz bile olmadan, ayaklar tık tık tık vuruyor yere, dizler sallanıyor, yüzlerde çeşitli tikler. Kolayca yapı- bileceğimiz hayatı kolaylaştıracak güzelleştirecek şeyler ihmal ediliyor. Sistem devamlı tüketmeye zorluyor, tüketecek bir şey kalmayınca da kendimizi tüketmeye başlıyoruz. Üzüntüsüz yaşama sanatını öğren medikçe, iletişimler yanlış olacak, biz bir kişi anlayacak, o da yanlış anlay- caktır. Gökyüzünde yalnız kaye yıldız, insanlardaki gibi sizin hayatın- da başka bir yıldız mı kaydırır?

Hastane yanında, reçete yanın kullanmazsan ne fayda. İster uzaktı kullanma, ister yakında ol kullanma; farkı var. Okuma biliyorsun, c müyorsun. İster okumayı bil oku ister okuma bilmeden okuma ne var. Doğruları biliyorsun uygulan sun, doğruyu bilmediği için yapanla ne farkın var. Dostu

rını sormuyorsun, düşmanından ne
ü var? İyinin "o" cusu, "bu" cusu,
ızın "oncu"su, "buncu"su olur
? Alfabende 30 harf olsun. W veya
ilave ederek değil... Otuzuncu
rfin, "S"ni çift yapmakla olsun. Yani
3. Yani "Seni Seviyorum"un
saltılmışı. Her şeyi kilo ile, metreyle,
treyle ölçmekle nereye kadar? Ölçü
irimi doğruluk, hoşgörü sevgi olmalı
i mutluluğun kapısı aralansın, mutlu-
uk kapısının anahtarı bunlar, şifresi
ise gülümseme. En mutlu kişiler, her
şeyin en iyisine sahip olanlar değil,
karşlarına çıkan her şeyin değerini en
iyi bilenlerdir. Dikkatli bak, zor anlar
yiğitlerini gözlemekte. Ne her niyete
diyet bulunuyor, ne de her makama
rakam. Bedenler ruhlara makber
olmuş, sitemler sevgiye rest çeker. Var
olduğumu sanmanın hayal kırıklığında
yitiyorum. paramparçayım, toz
dumanım. Dünkü buğday başına can
veren güneş ışığında bir küçük huzme,
bu günkü siyah poşette bir yasak,
yarınki hüzünde akamamış bir göz
yaşıyım. Havaya ve yüreğe düşen cem-
rede hissedilen bir anlık bahar kokusu,
"bu denizyıldızı için fark etti"
diyen idealistin kolunda küçük bir
kas, karşılıksız bir sevgi masalının
yarım kalmış fon müziğiyim acemaşı-
ran, bulutla toprak arasında devir daim
yapan bir garip su damlası, bir ajansın
saat başı haberlerinde sıradan bir kayıp
haberi, bir bebennin saf bakışındaki
anlayamama şaşkınlığı, bir çocuğun
topacında dönen bir fani dünyayım.
Kahr edilmiş bir şehrin, kibrit kutusu
gibi üst üste yan yana dizilmiş
binalarının herhangi birinin soluk boyalı

bir odasında, gece yarısı tüm kentin
ışıkları sönmüşken, incir çekirdeğini
bile doldurmayacak nedenle çıkmış bir
münakaşanın duvarda yankılanan bed
sesiyim. Yirmi sene sonrasına yazılmış
bir umut mektubunda tatlı bir dilek,
iyilerin kötülere yendiği siyah beyaz bir
filmin kavga sahnesinde, tablasındaki
tüm sermayesi asfalta dökülen simitçi,
ince hastalığın bitirdiği genç ciğerin
kalan son alveolüyüm. Emanet duygu-
larım prangalı. Ben boşlukta, ay
boşlukta, gün boşlukta. Bağımda bin-
lerce son nefes. İkinci baharlar, üçüncü
yazlar yaşamak var, ard arda hep son-
baharlar gelmeyecek elbet.

Maddenin katı-sıvı-gaz dan sonra
plazma hali bulunmuş. Maddenin sevgi
halini bulanlar nerede? Yoksa serçeler
mi bulmuş, çünkü onların kalbi
dakikada 460 defa çarpar, ısıları 42
derecedir. Bulduysan bize de anlat
minik serçe.

Ve öyküye devam... Polis;
oğullarının yüksek bir binadan atlayıp
intihar ettiğini, cesedin tespiti için
gelmelerini ister. Üzüntülü ana- baba
oğullarını tanırlar ama bilmedikleri bir
şeyi daha öğrenirler: Oğullarının
sadece bir kolu ve bir bacağı vardı.

HALA BİR KİŞİ EKŞİĞİZ

Dr.Abbas KOLUAÇIK
SES

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri
SendikasıMersin Şube Başk

Sendikamız SES başta olmak KESK'e bağlı sendikaların şube ve genel merkez kongreleri tamamlandı. Nisan ayı içinde yapılacak KESK büyük kongresi ile yasal zorunluluk olan kongre süreci tamamlanmış olacak. Üçyüzden fazla şube ve binden fazla temsilcilik kongre ve seçimleri geriye en ufak bir olumsuz görüntü bırakmadan büyük bir olgunluk ve demokratik bir yarış içinde sonuçlanmıştır. Bizim toplumda seçim işlerinin ne kadar netemeli olduğu herkesçe bilinir ve ne yazık ki havada sandelye uçuştayan kongre; kongre sayılmaz hanı nerede ise. Bütün bunlar gözönüne tutulursa ve KESK'e bağlı sendikalardaki çok renklilik ve çok sesliliği dikkate alındığında sendikalarımızdaki konre süreçlerinin bir demokrasi şöleni olmasının çok ötesinde anlamı vardır. Toplumdaki demokrasi umudunu ve özlenünü canlı tutan yönü vardır KESK kongrelerinin. Aslında bu millet adam olmaz abi diyenlere de bir yanıtır. Oniki yıllık sendikal haklar mücadelesinin sonunda kamu emekçileri bir ağır açmışlardır. Açılan çığırdan yalnız kamu emekçileri değil demokrasiye, özgürlüğe inanan aydınlık Türkiye özlemi ile yanıp tutuşan güçler gitmektedir. Her zaman olduğu gibi KESK üyeleri kendisine güvenenleri hayal kırıklığına uğratmamış. Yüzlerce kongreyi basit bir seçim itiş- kakışından kurtararak gerçek bir demokrasi şölenine dönüştürmüştür. Yıllarca memurların sendikal mücadelesinin önüne nasıl geçeriz hesabı yaptıktan sonra bir gecede "sendikacı" olanlar ve uğurda kamunun imkanlarını, kaynaklarını o da yetmeyince sürgün soruşturma, tehdit dahil hertürlü yöntemi mübah sayıp buna rağmen yine de başarılı olanların seçim görüntüleri ve birbirlerine söyledikleri hafızlarda tazeliğini korumaktadır. Zaten izleyenler okuyanlar aramızdaki farkı kavramakta başka soru sormaya gerek duymamaktadır.

Sözünü ettiğimiz kongreler yasanın sekiz aylık uyum döneminde yapılmasını şart koştuğu işlerden biri idi. Şimdi sıra 31 Mayıs 2002'de her işkolunda en çok üyesi olan sendikaların tespit edilerek yetkili sendika ilan edilmesi evresindedir. Sendikamız SES ve konfederasyonumuz KESK geçen Eylül, Ekim, Kasım aylarında bir örgütlenme kampanyası içine girmişti. Bu kampanya basitçe bir üye kaydetmenin ötesinde çalışanları 4688

sayılı yasa hakkında bilgilendirme, yasanın sağladığı avantajları anlatma; yasanın çalışanlar aleyhine içerdiği hükümler ve bu hükümlerin nasıl aşılabileceği yaygın olarak tartışılmasını hedeflemiştir. Bir anlamda vatandaş olmaktan kaynaklanan hak ve sorumluluklar irdelenerek örgütlü toplum hedefine ulaşmanın önemi vurgulanmış olup tartışmalar hangi sendikaya üye olmak gerekirden çıkarılarak nasıl bir sendikaya üye olma perspektifine çekilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalar hem Türkiye genelinde hem de SES Mersin şubesi düzeyinde son derece olumlu sonuçlar vermiştir. KESK'e bağlı sendikalarda bazen kendi sendika yöneticilerini bile hayrete düşüren üye artışları olmuştur. Yasaya göre belirlenen 11 işkolunun bir çoğunda KESK'e bağlı sendikalar açısından yetki tartışması daha o zaman da tamamlanmıştır.

Sendikamız ve konfederasyonumuz KESK Mart, Nisan, Mayıs aylarında ikinci bir örgütlenme kampanyasına başlayacaktır. Bu ikinci kampanyaya itiraf etmek gerekir ki daha yüksek bir moralle ve daha güçlü bir motivasyonla başlanılacaktır. Arter'in daha önceki sayılarında sıkça dile getirdiğim neden sendikal olmak gerektiğine ve hekimlerin neden sendikal çalışmalarda etkin görev alması gerektiği konularına bu yazıda girmeyeceğim. Yeterince anlaşıldığını ve can sıkıcı bir tekrar olacağını düşünüyorum.

Umudumuz, beklentimiz ve inancımız o ki önümüzdeki üç aylık yeni örgütlenme kampanyasının sonunda kamu çalışanları onlarca yıldır süregelen mücadelesinin bil-lurlaşmış ifadesi olan KESK yetkili konfederasyon ilan edecektir. Sayılar şimdiden bunu göstermektedir. Sendikamız SES dehem İçel ilinde hem de Tüm Türkiye'de açık bir farkla Sağlık ve Sosyal hizmetler işkolunun en büyük sendikası olarak yetki tartışmalarını sonlandıracak ve pazarlık masasına oturacak yeni bir sayfayı hekim, hemşire, ebe, hizmetli vb bütün sağlık ve sosyal hizmet emekçileri ile birlikte açacaktır.

Kimi arkadaşlar çizmeye çalıştığımız tabloyu çok pembe bulabilirler. Doğrusu tablonun rengini bilmiyorum ama hakettiğimiz bir tablo olduğundan ve fazlası ile hakettiğimizden eminim.

Bir şeyden daha eminim ki:hala alınacak çok yol var ve herkesin yapacağı bir şeyler var.

Yazıyı okuyan bütün arkadaşlara sesleniyorum: Hala bir kişi ekşiziz!..

arTER

röportaj

Konuğumuz, Silifke Devlet Hastanesi Başhekimisi, Dr. Sn. Yüksel Yıldız

arTER: Başhekimlik görevine ne zaman başladınız?

* 4.12.2002 tarihinden bu yana görevdeyim.

arTER: Göreve geldiğinizde ne gibi sorunlar tespit ettiniz?

* Göreve geldiğimde, hastanemiz zaten yıllardır yöremizde konum olarak merkezi bir yerde olması, Gülnar, Mut, Anamur, Aydıncık, Bozyazı, Taşucu gibi birçok yerin uğrak yeri olduğundan önemli sıkıntılar mevcuttu. Başta hemşire, bazı branşlarda uzman doktor ve acil hekimisi sıkıntısı, tıbbi alet, cerrahi yoğun bakım, anestezi, ameliyathane, hastane çatısının su geçirilmesi, eski ve yeni binanın boya badana tamir tadilat işleri, ameliyathanenin komple yenilenerek yeni ve modern hale getirilmesi, eski bina elektrik tesisatının komple yenilenmesi gibi bir çok sıkıntılar mevcuttu.

arTER: Bu sorunlardan hangilerini çözme imkanı oldu?

* Göreve geldiğimiz tarihten itibaren tek bir başhekim yardımcısı ile birlikte çalışıyordum. Daha sonra 2 başhekim yardımcısı arkadaşın daha aramıza katılmasıyla çalışma temposu yönünden biraz rahatlamış olduk. Yukarıda söylediğim sorunların hemen hemen hepsini çözdük.

arTER: Bundan sonraki hedefleriniz nelerdir?

* İleri dönemlerde hastanemizin eğitim yönüyle de örnek olması amacıyla hizmet içi eğitim çalışmalarına ağırlık vereceğiz. Bu amaçla bir konferans salonu oluşturmak üzereyiz. Ayrıca hastanemizde bir odayı düzenleyerek, kütüphane ve internet amaçlı hizmete açacağız. Hastanemizde mevcut olan şu anki ultrasonografi cihazının çok eski ve vizüalizasyonunun bozuk olması nedeni ile yeni bir ultrason cihazı (3 problu) almayı

düşünüyoruz. Serviste yatan hastaların filmlerinin rahat çekilebilmesi amacıyla seyyar röntgen cihazı alınacaktır. Dahiliye koroner yoğun bakım ünitesi cihazları ile birlikte komple yenilenecektir. Laparoskopik

cerrahi cihazı alınacaktır. Acil kafa ve ortopedik travmalarda ihtiyaç duyduğumuz cerrahi yoğun bakım ünitesi de eksiklikleri tamamlanarak kısa sürede açılacak ve böylece hastalarımızın çoğu Mersin yollarında oyalanmayacaktır.

arTER: Görev yaptığınız yer "Devlet Hastanesi", yani Devlet kurumu, halkımızın burasını benimsemesi, kendi kurumu olduğunu hissetmesi gereken bir yer. Bu yönde ne gibi çalışmalarınız, işbirliğiniz oldu?

* Gelen hastalarımız sıkıntı çektikleri her konuda Baştabipliğimize rahatlıkla ulaşabilirler. Birçok konudaki problemleri özveri ile halletmeye çalışmaktayız. Hastanemiz tüm hekimleri ve çalışanları ile vatandaşlarımıza neredeyse bir özel hastane hüviyetinde hizmet vermeye çalışmakta ve kamuoyunca da takdir edilmektedir. Memleketimizin şu an içinde bulunduğu şartlar da göz önüne alındığında, yapabileceğimizin en iyisini yapma azminde olduğumuzu belirtir, tüm hekim arkadaşlarımızın Tıp Bayramlarını kutlar, herkese esenlikler dilerim.

arTER: Özverili gayretlerinizin devamını diler teşekkür ederiz.

ORADA BİR SAĞLIK OCAĞI VAR...

Tarsus; Kleopatra'sı, Lokman Hekimi, Eshabi Kehfi, Yedi Uyurları, Gözlükule tepesi, Saint Paul kuyusu, Kırkkaşık imarethanesi, kalesi ile dünün, yeşillikleri, şelalesi, gelişmiş sağlık kuruluşları, şenlikleri- yağlı güreşleri, üzümü, Keşbükü içmesi, hayvanat bahçesi, parkları ve yüz binleri aşan nüfusu ile bu günün efsane şehri. İl olup İçel' den ayrılması bizleri üzecek ama, il olmayı çoktan hak etmiş bir güzel ilçemiz.

Tasus Merkez 2 no.lu Sağlık Ocağımız 1984 yılında kendi binasında hizmete başlamıştır. 2001 yıl ortası nüfusu 40.628'dir. Ancak hizmet verdiğimiz nüfus bu sayının üzerindedir. Ocağımızda halen 3 doktor, 2 hemşire, 17 ebe, 2 sağlık memuru, 1 memur ve 1 hizmetli görev yapmaktadır. Bölge nüfusu göz önüne alındığında Hekim başına düşen ortalama nüfus: 13.542, Ebe hemşire başına düşen nüfus: 2.138'dir. Bölgemizde bulunan konutlarda şehir şebekesi suyu kullanılmakta olup, alt yapı ve kanalizasyon sorunu olduğundan, ocağımız personelinin olağan üstü gayreti ve çabalarına rağmen yaz

TARSUS MERKEZ 2 NO. LU SAĞLIK OCAĞI

Dr. Metin UZABACI

aylarında ishal ve bulaşıcı hastalıklara sık rastlanmaktadır.

2001 Yılı İstatistikleri:

Muayene: 50.861

Sevk:4.526

Nüfus başına düşen muayene: %1.25

Kaba Doğum Hızı: binde 15.19

Kaba Ölüm Hızı: Binde 2.24

15-49 Yaş kadın : 11.306

Etkili Yöntem Kullanan:% 28

Etkisiz Yöntem kullanan: % 72

0-11 Aylık Bebek Hedef Nüfus: 1100,

Aylık Hedef: 92

Bağışıklama oranları:DBT+Polio 1: % 109

DBT+ Polio-2: % 86

DBT+ Polio-3: % 83

Kızamık: % 81

Hepatit-1: % 89

Hepatit-2: % 83

Hepatit-3: % 77

Gebe tetanoz: % 90

Sokak Çocukları

Dr. Gürsel ERKİLİN

Pis bir soğuk. Ayaz. Nemli soğuk insanın içine işliyor. Kendinizi hemen arabaya atmış, kalorifer çok geçmeden ısınmaya başlamış. Sıcaklığın tadını çıkartmaya başlıyorsunuz. Fazla gitmeden arabanızla bir kırmızı ışıkta duruyorsunuz. Yan kaldırımdan bir çocuk fırlıyor. Elindeki kirli bir bez parçasıyla arabanızın ön camını bir gayretle silmeye çalışıyor. Yüzü, teninin renginden çok kir karasıyla esmer. Saçları pislikten birbirine yapışmış. Ancak sekiz yaşında gösteriyor. Ama ihtimaldir ki yetersiz ve kötü beslenme sonucu, sımsıkı kolları ve bacaklarıyla elki de on bir yaşında. Gözlerinde, vallı bir ifade. Aç bir köpeğin, yardım eden tuhaf, yabansı bakışları; acındırıcı isteğiyle yüzü çarpılmış. Üzerinde lime lime bir kazak. Ayakları çıplak. İkkabısız. Onu böyle görünce sanki n yerine siz üşüyorsunuz. O çocuğa acıyorsunuz.

elki kendi çocuğunuz aklınıza geliyor. an o sıcacık evinizde, neşeyle lüğünü bildiğiniz kendi çocuğunuzu çuğun yerine koyuyorsunuz. İçiniz or. Yüreğiniz daralıyor. unuzun, o çocuk yüreğinin bu karşısında nasıl da kahrolacağını sunuz. Bu empati saçma da olsa düşününce o çocuğun içinde korkunç durum, acıma duv- n sınırlarını...

sonucu. "doğanın kucasına" doğdu Anne kucasına değil. O insani koşulları konforu hiç tanımadı. Özen, şefkat, iyi cillikle tanışmadı. Gayri-insani koşullar ona olağan geliyor... Geliyor mu? Yine de bir hayvan gibi bile olsa, kaldı ki o zeka ve duygu kapasitesi ile elbette bir hayvandan çok daha fazla acı çektiğini anlıyorsunuz. Ona o anda nasıl yardım edeceğinizi bilemiyor.

Çaresizlik duyuyorsunuz.

Görünüm olarak kendinize benziyor. Bir insan o. Hem de insanların en sevmeye, ilgilenmeye, korunmaya değer varlığı. Bir çocuk! Vereceğiniz paranın onun bu onursuz işi daha çok sevmesine yol açacağını, ama o çıplaklığı ve sefilliği ile de yardım edilmesi gerekli birisi olduğunu da biliyorsunuz. Ne yaparsanız yanlış olacaktır. Para verseniz de vermeseniz de! O anda duygu çelişkileri ile bunalıyorsunuz. Ona

Öfkeleniyorsunuz.

Sizi vicdanınızla bir hesaplaşmaya ittiği, çelişkili duygular içine sürüklediği; yoksulluğun ve sefaletin canlı ve acı çeken bir varlığını anımsattığı için. Sosyal, siyasal nedenler, niçinlerle aklınızda sorular uyandırdığı, rahatınızı kaçırdığı için. Sizde suçluluk duygusu mu uyandırdı yoksa? Sefil ve...

Ama yine de belki kendinize soruyorsunuz? Bu berbat olguda payım nedir? Dinsel, siyasal, ekonomik yalanlarla düşünce sistemleri çarpıtılmış, yoksulluk ve çaresizlik içinde, salt karın doyurmanın dışında hiçbir şeye zamanı ve gücü kalmamış bu insanları aldatan yalanlara ben de inanarak, yalanları beslemiyor muyum? İnsanların cahil kalmasından yarar uman siyasal yapıların bana verdiği rüşvetin ne kadarını kabullendim? Kıyısından da olsa suç ortağı mıyım? Gerçekten tümüyle masum muyum? Bu düşünce ile bir an

Korkuyorsunuz.

Doğrudan suçlu olmasanız da, haksızlığa tanıklısınız! Gerçeğe uygun davranmayarak, seyirci kaldığımız için bir gün suçlu sayılabiliyorsunuz? Yasalar ya da benzer insanlar tarafından değil! Tıpkı, fay hattına çürük bina yaparak o evde yaşayan gibi. Kimse sizi suçlamaz ama sonuçları sanki bir ceza gibi yaşarsınız? Bu çocuklar büyüdüklerinde ne olacaklar? Birer acımasız canavar, birer haydut olup çıkacaklar. Sevgiyi, şefkati tanımamış, salt şiddet ve aşağılama ile büyümüş bu varlıklar, kimsenin kendine acımadığı dünyada onlar da kimseye acımadan kim bilir ne korkunç şeyler yapmaya adaydılar. Birgün "*ben ya da sevdiğim bir insan bu korkunç gerçekliğin kurbanı olur mu*" diye düşüneceksiniz. Biz o sıcacık arabamızda otururken elbette bazıları o küçücük kara gözlerinde nefreti çoğaltıyorlar. O an çaresizlikten, çelişkilerden

Keder duyuyorsunuz

Sömürünün, acımasız rekabetin, ne pahasına olursa olsun edinilmiş paraya koşut yüceltilen başarının olağan görülmesinden; yoksulların kaderlerine

razı dilenci ruhlarından; yoksul cehaletin varsıl cehaletiyle yaptığı garip ittifaktan keder duyuyorsunuz. Sadece yalanlara izin verilen "*Demo-Krasinin*", bu insanların desteğiyle "*demokrasi*" olduğunu biliyorsunuz.

Düşünceler içinde yoruluyorsunuz. Gün bitmiş, sıcak eviniz sizi bekliyor. Karnınız acıkmış. "*Bu benim sorunum değil*" diyorsunuz sonunda. Vergimi veriyor, hatta dolaylı yardımlarda da bulunuyorum. O kadar çoklar ki? Hangisine yardım edebilir insan?

Sonra yeni kırmızı ışıklar ve diğer çocuklar, aynı kısır döngü, aynı yararsız düşünceler!

*

Sonra, sonraki günler, sonraki yolculuklar...

Dekordur artık her şey. Aynı duraklar, benzer ya da aynı çocuklar. O durakta bulunan bir ışıklı direk, belki yandaki bir ağaç, yoldaki yaya çizgileri gibi, bu sokak çocukları da o kavşağın dekorudur. Aynı çarpık yüzlerle, aynı kirli yüzleriyle, sümüklü burunlarını arabanın camına yapıştıran dekor nesnelere. Bu hayat onların kaderidir! Artık onları ve kaderlerini kanıksamış,

Umursamıyorsunuz.

Umursamıyoruz.

Toplumsal bir yara bu...

Gün geçmez ki yoksulluğun, bakamayacağı kadar çocuk yapmış olmanın; çocuk sömürüsünün, eğitimsizliğin ve umutsuzluğun sonuçları sayılması gerekli, yürek burkan, nefret uyandıran herhangi bir haber gazetelerde çıkmasın. Bir yanda gecekondusunun yıkılmaması için çocuğunun boğazına bıçağı dayayarak "*keserim ha!*"; karısının yeniden eve

döndürülmesi için çocuklarının üzerine benzin dökerek "yakarım ha" denilen çocuklar; diğer yanda "Allah ne verdiyse doğurun" diyen, bu zavallı insanlar üzerinde iktidar olmak isteyen acımasız, 1500 yıl önce hastalıkların, savaşların hükmü altında var olan nüfusu korumakta zorlanan insanlığın "çoğalın!" anlayışını bu gün anlamaktan aciz, dogmatik, ortaçağdan fırlamış gelen politikacılar.

Bir yanda benzeri olayların çokluğu birey olarak insani duygularımızın derek "tolerans" kazandığı bir süreç; diğer yanda insani sefaletin dipsiz uçurumu.

Bir yanda, nüfusa yeterli işleyen-ten bir ekonomisi olmayan, diğer yanda olan toplumsal zenginliği de "akıllı-cullanamayan siyasal yapılanmalar" ir yanda ülkemiz bitmek bilmez uma denizi; dilenme, ağlama, onur-şma batağı. Diğer yanda tembellik, işsizlik, salt kendi dışında sorumlu nun bahçesi.

NE YAPMALI?

Yardımların üretilebilir projeler üretilmeli. Yardımın nasıl, nereye, ne için kullanılacağı belir-ulanabilir projeler üretilmeli. Yardımın nasıl, nereye, ne için kullanılacağı belir-ulanabilir projeler üretilmeli. Yardımın nasıl, nereye, ne için kullanılacağı belir-ulanabilir projeler üretilmeli. Yardımın nasıl, nereye, ne için kullanılacağı belir-ulanabilir projeler üretilmeli.

ucuz maliyetle koğuş sistemi şel yatakhaneler kurulabilir. Birkaç yemek de çok pahalıya gelmeyecekti olan gelir ve yer! Bu insanlara yardım etmek isteyen, gelir ve bu kurum bağıştta bulunur! Özellikle çocuklar de buralarda görev alacak gönüllü çama grupları oluşturulabilir.

Kent futbol takımına gelir yaratm için yapılanlar benzeri bu iş için yapılabilir. Gerçekten samimi, insan çabalar gösterebilen Belediye Yönetimleri bir süre sonra kent halkından maddi ve manevi destek de görecektir.

Dilencilere, sokak çocuklarına, evsizlere, gerçekten yardıma, acınmaya muhtaç en dipteki insanlara "gerçekten" acımak bu ve benzeri yapılanmalarla inandırıcı olabilecek. Ülke olarak 1071 den beri geçen bir bin yılın sonunda bir topluluk değil de çağdaş bir toplum olabilmemizin yolu belki de insan olarak birbirimize acımayı olsun öğrenebilmemizden geçiyor. Ama yine de bu yardım ve yaklaşım süreci serseriliği, tembelliği, sorumsuzluğu, cahilliği hoşgörmeyen, eleştiren bir zihniyeti de taşımalıdır.

T. Zeldin, önceki sayılarımızda tanıtımını yaptığımız İnsanlığın Mahrem Tarihi adlı kitabında ne güzel anlatıyor: "Yine de bencillik barındıran bir mutluluk asla tam bir mutluluk değildir. Kimseye bir yararınız dokunmadan yaşamak kendinizi aşağılamak demektir ki bu, insanın ilke olarak ağgözlü ve yırtıcı bir mahluk olduğuna inandıkları için bu duyguyu özellikle beslevin büyütenler açısından bile...

sayfa 13

incelemeci evlerine gitti. Gördüğü manzara gerçekten etkileyici idi. Çocuklar kış günü yerlerde sürünüyordu. Dilerse çocuğunu Rehabilitasyon Merkezine alabileceklerini söyledi. Ama Halime çocuğundan ayrılmayı hiç düşünmemişti. Bunun üzerine çocukların bakımı için ayda otuz milyon liralık bir yardım bağlanabileceği kendisine söylendi. Bazı evrakları tamamlaması ve bankada parasının yatırılabilmesi için bir hesap açtırması gerekiyordu. Görevliye "ne kadarlık bir hesap açtıracağını" sordu. Sormaz olsaydı. Beşyüzbin liralık yeter sözünü beşyüz milyon anlamıştı. O kadar parayı nereden bulacağını sorduğunda görevli haklı olarak bunun bulunabilecek bir para olduğunu söylemişti. Eşe dosta haber yollandı. Beşyüz milyonu sonunda denkleştirdiler. Nasıl olsa bu para yine kendilerine aitti ve Devletten para hesaba yatırıldıktan sonra sahiplerine geri verilecekti. Ama işler düşündükleri gibi olmadı. Bankaya gitmeden bir gün önce eve hırsız girmiş ve bütün parayı çalmıştı.

Berivan'ın annesi Halime'nin yumurta kanalları, bu olaydan çok kısa bir süre sonra özel bir hastanede bağlandı. Hastane bunun için hiçbir ücret talep etmedi. Halime aldığı hizmetin kalitesi karşısında ve bir daha özürü ya da değil, bakamayacağı hiçbir çocuğa sahip olmayacağını verdiği mutlulukla, paranın alınmasının sıkıntısını çoktan unuttu.

EBRU

Annesi Ebru'yu muayeneye getirdiğinde yedi aylıktı. Ama kilosı üç aylık çocuklar kadardı. Bunun da yakınarda ölen bir önceki çocuğu gibi olacağını tahmin ediyordu. Belki doktor bedava bir vitamin şurubu verir diye getirmişlerdi. Gerekli beslenme önerilerinden sonra biraz toparlanmaya başlamıştı ki bir hafta sonu aniden ishale yakalandı. İki gün içinde çocuk adeta kurumuş, tükenmişti. Pazartesi günü Ebru'yu gördüğümde ağır dehidratasyondaydı. Çocuğun hastaneye yatması gerektiğini söylediğimde boş gözlerle bana bakarak dolmuş parasının dahi olmadığını söyledi. Bunun üzerine çocuğunu muayene ettirmek için sırasını bekleyen bir baba onları hastaneye götürebileceğini söyledi. Adam hastane muayene ücretini de ödemiş, doktor yatacağını söyleyince onları orada bırakıp geri dönmüştü. Hepimiz gerekenler yapıldığı için çok huzurluy-

evine getirmişti. Üstelik bu halde onu on üç yaşındaki ablasına bırakıp sebze halinde portakal paketlenmeye gitmişti. Akşam evdeki diğer çocuklarına yemek lazımdı. O sıralar kocası olacak adam dördüncü karısı ile evlenme arifesinde olduğundan onlara bakacak durumu yoktu.

Onları evde yere atılmış bir şiltenin üzerinde yatarken gördüğümde işin başıma düştüğünü anladım. Allah'tan kusması yoktu, ağızdan sıvı tedavisine başladık. Damla damla döktük çocuğun ağızından can suyunu. Kaşığı ağızına her yaklaşmasında çökmüş yüzünde daha da büyükmüş gibi görünen gözlerinden çıkan o yalvaran bakışlar, hiçbir zaman unutmamak üzere beynime kazındı. İncecik elleri ile kaşığa uzanmaya çalışıyordu. Piring lapasını ve yoğurdunu iş yerinde hazırlamıştım. Çocuk biraz düzelmeye başladığında artık akşam olmuştu, ishal devam ediyordu ve benim eve gitmem gerekiyordu. Kulaklarımda Dr. Çağatay Güler'in yazdığı şirin o kahrolası dizeleri yankılandı;

*Bir çocuk ölünce / boğmacadan
ya da kızamıktan / gökte bulut olunca
yağmur olup / düşünce yere
can vermek için / çiçeklere
sorar vurur da camlara / takır takır
gerekeni yaptınız mı / yaptınız mı gerekeni
Gerekeni yaptınız mı, yaptınız mı gerekeni,
gerekeni yaptınız mı, yaptınız mı gerekeni,*

Ablası Servet'e gerekli bütün komutları vererek evden ayrıldım. Bütün gece "çocuğa sıvıyı veriyorlar mı" sorusu ile geçti. Ertesi sabah ilk işim evlerine uğramak oldu. Kapı geç açıldı. Çocuk yaşıyordu. Annesi sabah beşte işe gidene kadar hiç uyumamış, sıvıyı vermişti. Servet kapıyı açtığında hala uyukladığı için görevi devralarak sıvı açığını kapamaya devam ettim. Saat dokuz olmuştu. Polikliniğe başlamam gerekiyordu. Gün içinde defalarca evlerine gittim. Mahallenin esnafı sürekli başlarına dert olan bu aile ile neden bu kadar ilgilendiğimi anlayamadığı için şaşkındı. "Doktor Hanım sana madalya takacaklar" dediler. Seslerindeki o alaycı ifade de beynime kazındı, bir daha hiç unutmamak üzere.

Yaklaşık üç gün aynı tempo devam etti. Dördüncü gün ishal kesilmiş, çocuk çiçek gibi açılmıştı. Ablası Servet'e teşekkür ederek onları evine gönderdim. Gerekenin bir kısmını yap-

HABERLER...YORUMLAR...HABERLER...YORUMLAR...

TÜRK JİNEKOLOJİK ONKOLOJİ DERNEĞİ

ve

MERSİN Ü. TIP. FAKÜLTESİ KADIN HASTALIKLARI ve DOĞUM KLİNİĞİ BÖLGESEL TOPLANTISI

18-20 Ocak günlerinde Mersin Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği tarafından düzenlenmiş, ülkemiz Gynekolojik Onkoloji alanında otör sayılan hekimlerin konuşmacı olarak katıldığı bir toplantı gerçekleştirildi.

Bölge hekimlerinin bu alandaki gelişmeleri, güncel bilgileri edinmesini; bilgilerinin yenilemesi açısından yararlı ve yoğun bir toplantı oldu.

Kabul etmek gerekir ki, bu kalitede bilimsel toplantıların gerçekleştirilmesinin maddi ve manevi güçlükleri vardır. Organizasyonu, finansmanı ciddi emek ister. Diğer yandan bu tür toplantılar, bilimin üretimi, paylaşılmasında motor, gerektiğinde hakem olması gerekli üniversitelerin görevi olması gerekir.

Sonuç olarak bölge Kadın H. ve Doğum Uzmanlarının, bu üst düzey toplantıyı düzenleyen M.Ü. Tıp Fakültesi, K.H. ve Doğum Ana Bilim Dalı Öğretim Görevlilerine teşekkür etmesi gerekiyor.

5.2.2002 GÜNÜ HEKİM MECLİSİ TOPLANTISI YAPILDI

Daha doğru bir ifadeyle hekimlerin toplanamadığı bir toplantıydı. Yönetim kurulu ile birlikte ancak bir düzine hekim vardı.

İlk konu 14 Mart Günü ile ilgili neler yapılabileceğiydi. Bala yapılabilir miydi? Genç hekimler bu etkinliğe soğuk duruyor, eski hekimler bekliyorlar mıydı? Bala, hekimler arasında kaynaşma adına yeterli miydi? Yüksek maliyet (bir tahmin iki kişilik bilet 60 milyon TL) nedeniyle en az 300 kişilik bir toplantı gerçekleştirilebilir miydi? Tabip Odası bütçesi tam anlamıyla sıfırdı! Risk alınabilir miydi?

Diğer bir öneri 8-10 milyona iyi bir orkestra eşliğinde bir kokteyl düzenlenebilir miydi? Daha iyi bir öneri bu kokteyl ücretsiz yapılabilir miydi? Bütçede hiç para almamasına karşın.. Yapılabilse kuşkusuz büyük bir hekim kitlesinin çekilebileceği, belki kokteyl öncesi de birkaç konunun tartışılacağı iyi bir toplantı olasıydı.

Bilimsel, kültürel etkinliklere sıra gelmiyordu. Para yoktu. Bu girişimi yürütecek insanlar var mıydı?

* * *

Diğer bir konu üye hekimlerin odaya vermeleri zorunlu aidatların toplanmamasıydı. Maaşlardan otomatik olarak kesiltilen kesilmesi sağlanabilir miydi? Diğer bir yöntem, İÇTO banka hesabına Bankamatik kartları ile havale yapılması istenemez mi? Oda mali açıdan güç durumda. Bu sorunun önümüzdeki aylarda bir şekilde çözümlenmesi gerekiyor. Bu konunun seçim öncesi Genel Kurulda tartışılarak, etkili bir karar alınması, seçilecek yönetime yapılacak büyük bir iyilik olacaktır.

TIP DÜNYASI'NDAN

***Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi 2001 yılını değerlendirdi:**

2001 yılı Türkiye'de yaşayanlar için çok ağır maddi ve manevi kayıpların olduğu bir yıl olarak geçti. İşsizlere 1,5 milyon kişi daha eklendi. Toplum büyük bir travma geçirmiş, sağlıklı olabilmenin hemen bütün ön koşulları büyük ölçüde tahrip olmuştur. Derviş Programına "sağlıkta tasarruf" maddesi eklenmiş. Sağlık Bakanlığında; en kritik temel sağlık hizmetleri paralı hale getirildi, ilaç ücret sorunu ortaya çıktı, SSK'da; hastanelerin işletmeler haline dönüştürülmesine yönelik adımlar atıldı. Tıp Fakültelerinde eğitim araştırma fonları kaldırıldı. Tabipler Birliği, her insan için her zaman gerekli olan ilkeleri savunmayı sürdürmüştür. 6. Pratisyen Hekimlik Kongresi yapılmış, 7. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı toplanmıştır.

* Füsün Sayek Yüksek Sağlık Şurası Üyelikinden Çekildi: Yüksek Sağlık Şurası sadece görüş belirtmekle yetkilidir. YSS Sağlık Bakanı tarafından atanan bürokratlardan oluşur. Sayek: "Bu kurumun son zamanlardaki tavrının, mesleğimiz ve örgütümüz adına kabullenmesi mümkün değildir, meslektaşlarımız ve hasta hakları açısından bir yarar sağlamayacağı düşüldüğünden üyelikten çekildim."

*Arzın yarattığı talep: Bir döner sermaye sorunu: Dr. İlker Belek: Sağlık hizmetlerinin piyasa koşullarına bırakılmayacağı ve mutlaka devletin denetiminde olması gerektiği kabul gören bir yaklaşımdır. Döner sermaye bir özelleştirme uygulamasıdır. Bu sistemde, birinci basamak sağlık çalışanlarının tek kaygısı geliri arttırmak olacak, koruyucu sağlık hizmetlerine ilgi azalacaktır. Bu süreçte hekimlerimiz tanı ve tedavi süreçlerinde hastaların tıbbi gereksinimleri dışında bir ölçüyü dikkate almamaları gerekir.

*Yine mecburi hizmet: 1982 yılında çıkan Mecburi Hizmet Yasası 27.03.2000 tarihinden itibaren iki yıl süre ile ertelenmişti. Sağlık Bakanlığı teklif vermediği takdirde 27.03.2002'den itibaren yeniden uygulama başlayacak. TTB Başkanı Füsün Sayek, Bakan Osman Durmuş'a bir yazı göndererek görüşlerini belirtti: Bu uygulama tamamen kaldırılmalı. Dengesiz dağılımı önlemek için özendirici tedbirler alınmalı. Tıp Fakültelerinin nitelikleri arttırılmalı, gerekirse yetersiz Tıp Fakültelerinde eğitim durdurulmalı. Mecburi hizmeti kaldırıp, çok sayıda hekim yetiştirme politikasının sürdürülmesi ile ortaya çıkan işsiz hekim kitlesini bir basınç olarak dayatmanın da, hem ülkenin kaynaklarını boşa harcamak olduğunu belirtti.

* İlaçların tane ile verilmesi paneli: İlaç Endüstrisi İşverenler

sayfa 17

doğulu öğrenciler için olan KUTV Üniversitesinde eğitim alıyorlar. Bir yandan da habire şiir yazıyor Nazım.

Yıl 1925, "Artık bir daha sizden ayrılmamak üzere geldim" diyor. Şiirleri gibi sesi de, boyu da, bakışları da değişmiş Nazım'ın. Derinlemesine bakan gözler, masmavi. Ne çok şeyler yapmak istiyor... gazete, dergi çıkaracaklar, konferanslar düzenleyecekler, tiyatro açacaklar, film yapacaklar... Birkaç gün sonra Nazım ve arkadaşları köprü üstünde dergi satmaya başlarlar. Heyecanlı. Gözlerini budaktan esirgedikleri yok. Yadırganıyorlarmış, polis peşlerindeymiş; umurlarında mı... İstanbul'da baskı artınca İzmir'e geçen Nazım'a, dergilerde çıkan yazıları nedeniyle gıyabında 15 yıl ceza veriliyor. Bunu öğrenen Nazım saklanıyor. Daha sonra tekrar Moskova'ya giden Nazım, aldığı ekonomi-politik eğitimini sanata yansıtmamın biçimini saptayacaktır. 1928'de Cumhuriyetin 5. yıldönümü nedeniyle af çıkınca yurduna geri dönen Nazım, 1929'dan itibaren Babıali basınınca kucaklanmıştır. Nazım'ın ilk kitabı 1929'da yayınlandı; "835 Satır". 1922 ile 1928 yılları arasındaki yazdığı şiirlerinden seçmeler bulunuyordu. Dili, düşüncesi, dizeleri yeniydi. Gençler bu kitabı kapıştılar. Özellikle "Güneşi İçenlerin Türküsü" şiiri, edebiyat toplandırlarında koro halinde okunur oldu. Bu şiirlerin sesi sanat çevrelerinin kulaklarında uğuldarken Nazım'ın ikinci kitabı basıldı: "Jokond ile Si-Ya-U". Ama Nazım işsizdi. Ne devlet, ne özel sektör ona iş vermeye niyetliydi. Yoksulluğa itiliyordu.

Parasızlığın üstesinden gelebilmek için altı yedi arkadaş Erenköy'de on dört dönüm arazisi olan bir ev kiralyorlar. Hayyan besleyecekler, sebze yetiştirecek-

ler... Üretime dayalı bu mutlu yaşam uzun sürmüyor. Bir gün polisler çıkageliyor bağa. Her yanı didik didik arıyorlar. "Kolhoz (Rusya'daki büyük kolektif çiftlikler) kurdunuz değil mi?" diyerek Nazım'ı alıp götürüyorlar. Bu süreçte Nazım'ın yanında Piraye'de var. Henüz evli değiller ama evlenecekler. 1932 yılının son aylarına rastlayan genel tutuklamalar başlıyor. Nazım'la birlikte birçok kişiyi tutukluyorlar. 1933 Haziran ayında Bursa Hapishanesi ile tanışıyor. Önce idam talebinde bulunuyor mahkeme, yazdıkları için Nazım hakkında. Sonuçta 5 yıl ceza veriliyor. 1935 yılı Mart ayında mapusaneden çıkan Nazım gerçekte özgürlüğüne kavuşamıyor. İdamını isteyen çevreler onu bir kaşık suda boğmaya çalışıyorlar. Açlığa mahkum ederek susturmanın yollarını deniyorlar. Bütün bu baskılara rağmen Nazım, Babıali'nin en çok okunan yazarı. Gazete sahipleri iş verecekler ama fıkra yazılarının altına Nazım Hikmet yazmayacak. "Olur" diyor. Ama, yazdıklarına karışmayacaksınız... "İlürür kervan yürür" başlığı altında yazılar yazmaya başlıyor Nazım.

1935 yılında İtalya'da Musolini iktidarını yermek amacıyla 13 bölümden oluşan "Taranta-Babu'ya Mektuplar" adlı kitabını yazmıştır. Kan Konuşmaz. Nazım'ın "Orhan Selim" takma adıyla yazdığı romanıdır. 1936 yılında Son Posta gazetesinde yayınlanmıştır.

17 Ocak 1938. Bir kış gecesi. İstanbul. Kapı vuruluyor. İzin bile istemeden içeri giriyor polisler. Alıyorlar onu. İki ay kimsenin haberi yok. Harp okulunda öğrencileri amire ve üste karşı itaatsizliğe sevk etmek gibi kurmaca bir suçlamayla 15 yıl ceza veriliyor. Nazım'a Harp okulu askeri mahkemesince verilen 15 yıl ceza

Sayfa 20

zatülcenp hastalığını, aldığı raporu, askerlikten çürüğe çıkarılışını anlatır. Ama... 6 Haziran 1951'de çifte tabip raporuyla (sonraki görüşmelerde sağlam yazması için zorlandıklarını anlatır, tabipler) Sivas Zara'ya askerlik yapması için sevk yazısı çıkar. Nazım'ın kulağına fısıltılar gelmektedir. Büyük Türk Hikayecisi Sabahattin Ali'nin öldürülüşü hatırlatılır Nazım'a. Aynı planın kendisi içinde hazır olduğu tekrarlanır. Hapishane içindeki güveni dışarıda bulamaz olmuştur. Tanıdıklarının çoğu Nazım'la selamlaşmaktan, mimlenmekten, işinden, gücünden olmaktan korkuyordu. Bu işin sonunun nereye varacağını hesaplıyordu. Bu hasta yürek ve ciğerle askerliğe dayanma gücünü kendinde bulamıyordu. Özgürlüklerinin ilk ve en önemlisi olan "yaşama özgürlüğü" nün bütününe göz dikildiğini biliyordu... Türkiye'den ayrılmaya en küçük niyeti yoktu. 50 yaşında bir oğlan çocuğuna sahip olmuştu. Karısını seviyordu. Yüzde sekseni aç olan halkına delicesine tutkundu. Bunun için neleri göze almamıştı? Önce bu toprakların mahsulüydü o. Dünya halklarından önce kendi halkının şairiydi. Asırlar sonrasına gidecek olan Anadolu destanını (Memleketimden İnsan Manzaraları) bu inançla yazmıştı.

Et tırnaktan ayrılır mı, ayırdılar... 1952 yılında, motorlu küçük bir sandalla Boğaz'dan Karadeniz'e açılan Nazım, bir Romanya şilebine binerek en büyük hasretini başlatıyordu. Nazım Hikmet'in Türkiye dışındaki yaşamı gezerek geçmiştir. Romanya'dan Moskova'ya, Moskova'dan Çin'e, Çin'den Kafkasya'ya, Kafkasya'dan Polonya'ya, Polonya'dan

büyük şehirlerine, oradan Küba'ya... memleket hasretini taşıdı durdu. Hasret dolu eserleri hemen her dile çevrildi. Memleket dışında ölüp gömülmenin acısını peşin peşin duymuştur...

*Bu işte insafsız olmalı, birazcık da
kibirli*

*Ne kahır, ne keder, ne zulüm,
Seni ancak ölüm,
Teslim alabilmeli.*

Ölüm, onu, ayaktâ dimdik teslim almış... 3 HAZİRAN 1963

Şöyle bir özdeyiş vardır: "Bir insan ne zaman ölür? Adı en son anıldığında!" Nâzım Hikmet, yüreğimizdeki insan, vatan sevdasının köklerinde bulunuyor ve bu sevdanın büyüüp geliştiği her yerde, O taze tomurcuklar halinde yeniden can buluyor. Anıldığı sürece, sevda direnci devam ediyor.

BUGÜN PAZAR

Bugün Pazar.

Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar.

Ve ben ömrümde ilk defa

gökyüzünün bu kadar benden uzak

bu kadar mavi

bu kadar geniş olduğuna şaşarak

kımıldanmadan durdum.

Sonra saygıyla toprağa oturdum.

Dayadım sırtımı duvara.

Bu anda ne düşmek dalgalara

Bu anda ne kavga, ne hürriyet, ne de harım.

Tıvrak vünes ne ben

NAZIM HİKMET

DÜNYA VATANDAŞI
HÜMANİST VE YURTSEVER
TÜRKÇE'NİN BÜYÜK ŞAIRİ
BİR İNSAN;

Dr. Gürsel ERKİLİNÇ

"Deha'nın önünde herkes er ya da geç boyun eğecektir."

Bilindiği gibi 2002 yılı N. Hikmet'in 100. doğum yılı. UNESCO bu yılı N. Hikmet yılı olarak ilan etti. Bu nedenle ülkemizde de Kültür Bakanlığı geçtiğimiz aylarda bir gösteri sundu. Önümüzdeki aylarda da benzer etkinlikler gerçekleştirilecek. Yanısıra vatandaşlığa geri alınması, mezarının geri getirilmesi yolunda resmi çalışmalar yapıldığı haberleri de gazetelerde zaman zaman yer alıyor.

Bu ülkede yaşı kırkın üzerinde olanlar N. Hikmet'le ilgili gelişen bu yeni sempatiyi yadırgayacaklardır. Nereden nereye? Ama şimdi bunların önemi

şeydir demek en iyisi. En azından bu yazımızda bunlara girmeyeceğiz. Olguya "iyimser", yapıcı, şairi tanıtmayı amaçlayan bir derleme sunacağız. Nasıl ki, dini siyasallaştıran bir parti Mustafa Kemal için "O da bizden olurdu" diyerek, bu ülkede Atatürk'e duyulan saygı ile başedemeyeceğinin aczini itiraf etmişse, N. Hikmet için de bu gün aynı kaçınılmaz noktaya gelinmiştir. Çünkü elbette deha'nın önünde herkes er ya da geç boyun eğecektir. Bu durum da "İnsanlık"

ınala gelip Uzak Asya'dan / cigara içer / biri yirmisinde altmışlık
iz'e bir kısrak başı gibi uzanan / biri / gömlekleri terli kollar sıvalı / ve
temleket bizim. / kum torbaları, elektrodlar...

ekler kan içinde, dişler kenetli, / İşler atom reaktörleri, işler / yapma
lar çıplak / Ve ipek bir halıya / aylar geçer güneş doğarken / ve güneş
eyen toprak, / bu cehennem, bu / doğarken hiç umut yok mu? / Umut,
et bizim. / umut, umut, / umut insanda."

Çapansın el kapıları, bir daha açıl- / Barışçıldır ya da barış için savaşçı
sın / Yok edin insanın insana kul- / Atom bombalarının insanlar üzerindeki
unu / bu davet bizim.. / yıkımına dair yazdığı "Japon Balıkçısı"
"Kız çocuğu" şiirlerini çoğu kimse bil
Bestelenmişlerdir.

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür / "Analardır adam eden adam
: bir orman gibi kardeşçesine, / bu / aydınlıklar, önümüzde gider /
asret bizim..." dizelerini yazmış bir / de bir ana doğurmadı mı? / Ana
ısandır. / kıymayın efendiler. / Bulutlar a
öldürmesin.

BARŞÇI, HÜMANİST BİR ŞAİRDİR

"İşler atom reaktörleri, işler / Koşuyor altı yaşında bir oğl
yapma aylar geçer güneş doğarken / ve / uçurtması geçiyor ağaçlardan /
güneş doğarken çöp kamyonları, / ölü- / böyle koşmuştunuz bir zam
leri toplar kaldırımlardan, / işsiz ölü- / Çocuklara kıymayın efendi
leri, aç ölüleri..." / Bulutlar adam öldürmesin."

İşler atom reaktörleri, işler / yapma / İNSANDIR, SAHİCİDİR
aylar geçer güneş doğarken / ve güneş / "İstanbul'da tevkifane avlu
doğarken, zenci şoförü / ağaca asarlar / güneşli bir kış günü, yağ
yol kıyısında / gazyağına bulayarak / sonra, / bulutlar, kırmızı k
yakarlar, / sonra kimi kahve içmeye / duvarlar ve benim yüzüm
gider, / kimi saç traşı olur berberde, / birikintilerinde kimıldanır
kimi dükkanını açar erkenden / kimi / badar cesur,

N. Hikmet'in yazdığı "Kurtuluş Savaşı Destanı"nın okullarımızda okutulması, çocukların edinebilecekleri yurt ve şiiir sevgisi adına ne büyük kayıptır. Ülkesinin tüm nimetlerinden yararlanmış, okullarında okumuş ama buna karşın kendini ülkesine, insanına hiç borçlu hissetmeden yurdunu kolayca terk edebilen veya terk edemediğinde de umursamayan geçmişin çocukları olasıdır ki, eğitim sürecinde bu veya buna benzer eksiklerden dolayı, sonunda kendi ülkelerine yabancılaşmaktadır. Yalan er ya da geç insanı-toplumu cezalandırıyor.

Bu destanda doğayı, insanları zaman zaman bir ressam gibi betimler Nazım; ama tabloda yer alanlar yaşar; yaşamışlardır. Canlıdırlar ve ruhları vardır.

"Ayın altında kağnılar gidiyordu / Kağnılar gidiyordu Akşehir üstünden Afyon'a doğru / Toprak öyle bitip tükenmez, / dağlar öyle uzakta / Sanki gidenler hiçbir zaman / hiçbir menzile erişmeyecekti.

Kağnılar gidiyordu yekpare meşeden tekerlekleriyle / Ve onlar / ayın altında dönen ilk tekerlekti. / Ayın altında öküzler / başka ve çok küçük bir dünyadan gelmişler gibi / ufacık, kısacık / ve pırıltılar vardı hasta, kırık boynuzlarında / ve ayakları altından akan / toprak, / toprak / ve topraklı ...

Ve kadınlar, / bizim kadınlarımız: / korkunç ve mübarek elleri, / ince küçük çeneleri, kocaman gözleriyle / anamız, / avradımız, / yarımız / ve

sanki hiç yaşamamış gibi ölen / ve soframızdaki yeri / öküzümüzden sonra gelen / ve dağlara kaçırıp uğrunda hapis yattığımız / ve ekinde, tütünde, odunda ve pazardaki / ve karasabana koşulan / ve ağıllarda / ışıltısında yere saplı bıçakların / oynak, ağır kalçaları ve zilleriyle bizim olan / kadınlar / bizim kadınlarımız

Şimdi ayın altında / kağnılar ve hartuçların peşinde / harman yerine kehribar başlıklı sap çeker gibi / aynı yürek ferahlığı, / aynı yorgun alışkanlık içindeydiler / ve on beşlik şarapnelin çeliğinde / ince boyunlu çocuklar uyuyordu / Ve ayın altında kağnılar / yürüyordu Akşehir üstünden Afyon'a doğru."

Mustafa Kemal öldükten sonra yazılmıştır bu destan. Ona olan saygısı çok açıktır. "Dağlarda tek / tek / ateşler yanıyordu. Ve yıldızlar öyle ışıltılı, öyle ferahlılar ki / şayak kalpaklı adam / nasıl ve ne zaman geleceğini bilmeden / güzel, rahat günlere inanıyordu... Sarışın bir kurda benziyordu / Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı / Yürüdü uçurumun başına kadar, / eğildi, / durdu. / Bıraksalar ince uzun bacakları üstünde yaylanarak / ve karanlıkta akan bir yıldız gibi kayarak / Kocatepe'den Afyon ovasına atlıyacaktı."

*2. Bölüm: Hasretin, Aşkın ve Bilgeliliğin şairi; Nazım Hikmet

YENİLİKLER:

Compaq, 2002 yılının en yeni ürünü EVO Ultra Slim Masaüstü Bilgisayarı, dünya pazarından önce Türkiye'ye getirdi. Özellikleri: Ofis ortamında kablosuz iletişim, normal masa üstü bilgisayarlardan % 75 daha küçük, % 55 daha sessiz, 5 kg. ağırlığına da, hem dikey hem de masa üstü olarak kullanılabilir.

*www.hacettepe.edu.tr: Hacettepe Tıp Fakültesi adresi. Buradan Hacettepe Tıp Dergisine de ulaşılabilir.

*<http://pubs.ama-assn.org>: JAMA dergisinin tüm makale, araştırma, derleme yazılarına ulaşabilirsiniz.

*www.bmj.com: British Medical Journal'in geçmiş tüm sayılarındaki makaleleri bulabilirsiniz.

*www.medscape.com : Sağlık dergileri, konferanslar, tıp ve mizah bölümleri var.

*www.indiriver.com: Bilgisayarınızın ihtiyaç duyduğu pek çok programı internetten indirebiliyorsunuz. Araçlar, antivirus programları, multimedya, oyunlar gibi birçok programları var.

* www.celtikce.8m.com : Güncel haberler, sevgi testi, yalan testi.

* www.yeniortam.com : 24 saat güncellenen geniş bir yelpazeye sahip haber kanalı. Bir haber en az iki kaynaktan doğrulanmadan yayınlanıyor.

* www.turkstudent.net: Tüm dünyadaki öğrenciler arasında aktif bir iletişim sistemi sağlamak amacıyla kurulmuş. Dil kursları, burslar, eğitim kurumları hakkında bilgiler. Öğretmenler duymasın laf aramızda ödev bölümüne ödevinizi yollayarak sizin yerinize ödeviniz yapılıp sonuç veriliyor.

* www.hastarehberi.com: Tüm hastalıklar hakkında bilgilerin alınabileceği bir site.

*www.meteor.gov.tr: Hava şartları o kadar sert ve değişken oldu ki, bu adresi bilmekte yarar var.

* www.bky.com: Babıali Kültür yayıncılığının sitesi. Değişik kitapların tanıtımları yapıyor. Yazmayan bir gençliğin sağır bir gençlik olacağı anlatılıyor.

* www.curnata.com : Avcılığın palavracılıktan ibaret olmadığını ispatlamak için hazırlanmış. Avcılığın sadece bir vurma eylemi olmadığını, bir kültür olayı olduğunu vurguluyor. Avcılığın dönemleri, av hayvanlarının pişirilme yöntemlerini de bulabilirsiniz.

* www.ial.k12.tr: İçel Anadolu Lisesi sitesi. Mezunları ve halen öğrencisi olanlar ziyaret edebilir. Ayrıca "Bizim Anadolu" adlı bir dergi çıkarmışlar, okumaya ve saklamaya değer.

* www.pirireis.8m.com: Mersin Pirireis İlköğretim Okulu sitesi. İlginç ve yararlı bölümleri var.

*www.akfel.com.sg/forum: Türkiye'nin farklı sorunlarının seviyeli bir ortamda tartışıldığı site. Değişik meslek gruplarından geniş bir yelpazede katılımcılar var.

* www.lebriz.com: Türk sanatçılarının ve eserlerinin tüm dünya tarafından tanınmasını ve satılmasını sağlıyor. Müzayede, sergi salonu, sanat galerileri gibi bölümleri var.

*www.redhouse.com.tr: 140 yıllık ünlü Redhouse sözlüğü Redhouse CD ye taşındı.

* www.sepettopu.cjb.net: Basketbol severlerin sitesi. Basketbol tarihi, kuralları, haberler, istatistikler.

Sık Kullanılanlar:

* Türk Tabipleri Birliği: www.ttb.org.tr

* İçel Tabip Odası : www.ictb.org.tr

* Sağlık Bakanlığı: www.saglik.gov.tr

* Mersin Üniversitesi: www.mersin.edu.tr

* İçel Sağlık Müdürlüğü: www.icelsm.gov.tr

* Kuyuluk Sağlık Ocağı: www.mksso.sayfasi.com

İNANAZİ (2)

Umut ÇELİK

Yaşamın niteliği tezi"nin dini ve laik açılarınca nasıl ele alındığına geçmeden önce yaşamın kutsal olduğunu savunmanın, sadece din adamları olmadığını, düşünürlerin de bu tezden etkilenmiş olduğunu belirtmeliyiz. Laik bakış açısıyla yaşamın dokunulmazlığı tezi insanın idiliğinden bir değer olduğundan yola çıkar. İnsan bir onura bir iradeye sahip olduğundan, doğadaki diğer varlıklardan farklıdır. Dolayısıyla insan yaşamının kutsal, dokunulmaz bir anlamı vardır. Yaşamın dokunulmaz olduğunu savunan laikçi tez, kişinin kendi iradesi ile iradeyi yaşama hakkından vazgeçemeyeceğini vurgulayarak, yaşamın kutsallığı tezi ile dinsel görüşle aynı noktada buluşmaktadır.

YAŞAMIN NİTELİĞİ TEZİ

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren Batıda yaşama ve yaşama hakkına ilişkin klasik düşünme biçimi karşısında, ölme hakkına yer veren düşünme biçimi çok güçlü bir biçimde yer almıştır. Laik veya dini olsun, yaşama ilişkin bu yeni düşünme biçimi, yaşamın kutsallığı ya da dokunulmazlığı değil, yaşamın niteliği tezi üzerinde durmakta ve ölme hakkının tanınması gerektiğini savunmaktadır. Bu yüzyılda yaşamın dokunulmazlığı tezi, yaşamın niteliği tezine dönüştü ve bu tez ötanazi uygulamasının hangi koşullarda ne şekilde uygulanabilir olduğunu sorgulanmaya başlandı.

Yaşamın Niteliğini Savunan Dini Görüşler

Ortaçağ'da daha önce değinildiği gibi, intihar kilisenin laneti ile karşılaşmıştır. İntiharı kabul eden dini yaklaşım yok denecek kadar azdır. Bu dönemlerde intiharı kabul eden nadir Hıristiyan grupların-

dan biri Albililer olmuştur. Asıl intiharın yeniden ortaya çıktığı dönem Reform dönemidir. On altıncı yüzyılda, Kilise hukukunda ki iki akım intihar düşüncesini etkilemiştir. Birincisi Katolik anlayışa daha esnek ve değişen koşullara uyan bir yaklaşımla yaklaşan Cizvitlerdir. İntihar düşüncesini etkileyen ikinci akım ise, Luther'in insanın seçme özgürlüğünü ön planda tutan bakış açısı olmuştur.

Kısacası, Rönesans ve Reform'un etkisi ile din adamlarının ve düşünürlerin dini temellere dayandıran düşünürlerin yaklaşımları da farklılaşmıştır. Bu farklılaşmanın en iyi göze çarptığı iki Katolik Filozofun görüşlerine değinerek dini görüş içerisinde yaşamın niteliği tezinin nasıl desteklendiği gösterebiliriz. Bunlardan ilk Katolik Filozof Daniel Maguine'dir. Maguine, Aquinolu Tommaso'nun ahlaki anlayışını kabul ederek "hiçbir ahlaki sistem, içinde bulunan durumun faktörleri dikkate almaksızın, bir hareket doğru veya yanlış olduğuna karar ve önerdiği istisnası olmayan tek kural "iyi yap, kötülükten kaçın ve akılcı davran" kuralıdır. "Öldürme, başkalarının malını alma", "doğruyu söyle" gibi bütün kuralın ise bir istisnasının olduğunu söylemektedir. Maguine Aquinolu Tommaso'nun teorisinin ötanazi için uygulanabileceğini belirtmektedir. O, insanın yaşamın niteliğine bakılarak, eğer hastanın kararı varsa merhametle öldürme kararı verilebileceğini, bunun öldürme yasasının diğer istisnaları gibi bir istisna olduğunu belirtmektedir.

Yaşamın niteliği tezini destekleyen diğer Katolik Filozof ise Fletcher Joseph Fletcher'i Hıristiyan ahlakı merkezli olduğunu, yasa dışı olmadığını söyler. Sevgiye dayalıdır.

anlayışın amacı, insanın ihtiyaçlarına cevap verip vermemesine göre hakları kabul etmek veya reddetmektir. Fletcher, ihtiyaçların haklara göre üstünlüğü olduğunu söyler. Yaşama veya ölme hakkıyla değil, öncelikle insanın ölme ve yaşama ihtiyacı ile ilgilendiğini belirtir. Fletcher, yaşamda kalmaktan daha önemli şeyler olduğunu söyleyerek, biyolojik yaşamı kutsallaştıran yerleşmiş Hıristiyan anlayışın dışına çıkmaktadır.

Fletcher de, Maguine gibi, durum ahlakını savunmaktan ve içinde bulunulan duruma göre karar verilmesi gerektiğini söylemektedir. Bu anlamda hastalığının son dönemindeki bir hastanın ölümüne terk edilmesi kadar, doğrudan öldürülmesinin de kabul edilebileceğini belirtmektedir.

Yaşamın Niteliği Tezini Savunan Laik Yaklaşımlar

Yaşamın niteliği ön plana çıkarılarak, ötanazinin meşruluğu savunulmuştur. Bu başlık altında yaşamın niteliği tezini ötanazi çerçevesinde formüle ederek sunan iki yazar -Rachels ve Dworkin- üzerinde durulacaktır. Fakat öncelikle laik fikirlerin gelişiminin tarihçesine bakmak ve bu bağlamda fikirler öne süren filozofların görüşlerine değinerek bu tezin temellerini irdelemek gerekir.

Samimi din duygularının güçlendiği, diğer yandan da yeni akılcılığın yükseldiği bir dönemin hemen ertesinde, on yedi ve on sekizinci yüzyıllarda düşünürler, ahlakın artık bir dini temele dayanmaya ihtiyacı olmadığı düşüncesine varmışlardır. Ahlakı doğrular sadece akli kullanarak bulunabilirdi. Bu dönemde Voltaire, dogmaları bir tarafa bırakın içinde bulunulan

olmadığını savunmaktadır .Aynı zamanda intiharın toplum karşısı da olmadığını savunur. Bireyin toplumla olan sözleşmesi karşılıklı çıkarlara dayalıdır. Eğer toplum ona hiçbir şey vermiyorsa, yaşamı katlanabilir hale dahi getiremiyorsa, intihar edenin sözleşmeyi hükümsüz kabul etmeye hakkı vardır.

Yine Aydınlanma dönemi düşünürlerinden Rousseau ve Montesquieu da intiharın ceza gerektirmemesini savunan yazarlardandır. Rousseau, yaşamımızın artık iyi olmadığını kötü olduğunu düşündüğümüzde, yaşamı terk etmek bize bağlıdır demektedir.

Montesquieu ise intiharı şu sözlerle destekler "*Neden içinde bulunmayı reddettiğim bir toplum için çalışmam isteniyor? Yapılmasına iştirak etmediğim bir anlaşma ile niçin bağlı olayım? Hayat bana bir lütuף olarak verilmiştir, fakat bu özelliğini kaybederse istememe hakkına sahip olmahyım.*"

19.yy'da ise intihar üzerine yazanlar intiharın iyi ya da kötü olduğunu belirlerken içinde bulunulan şartlar ele alarak karar vermişlerdir. Genelde intiharın psikolojik nedenlerin bir sonucu olduğunu vurgulamışlardır.

Çağımızda ise intihara karşı ön yargılar sürmesine rağmen bir zamanlar değer verilen ilkeler aşılmış ve intihar bilimin konusu edinilerek saygınlık kazanmıştır. Emile Durkheim'in 1987 yılında yayınladığı "intihar" adlı kitapla intihara bakış açısı değişmeye başlamıştır. Durkheim çalışmasıyla intiharın akılcı bir şekilde tartışılıp çözümlenebilir olduğunu göstermiştir. Yine 1920'li yıllarda Freud'un ölüm

Tüm bu gelişmeler, yaşam hakkının dokunulmazlığı veya kutsallığı tezine muhalefeti güçlendirmiştir. Şimdi bu muhalefetin laik iki farklı yaklaşımını göreceğiz.

1-James Rachels'in Tezi : Ona göre ötanazi kaynağını özerklik hakkında değil, yeni bir değer yargısında bulmaktadır. Rachels'e göre bazı durumlarda yaşam yaşamaya değmezdir. Bu durum biyografik yaşamın geri dönüşü olmayacak şekilde son bulmasıyla ortaya çıkar. Biyografik yaşam dediği bilinçli bir yaşamdır. Ona göre yaşamın kutsallığı biyografik anlamda yaşamı korumak olmalıdır, biyolojik anlamda değil. Biyografik yaşam olmadığında biyolojik yaşamın anlamının kalmadığını söyler. Bu nedenle; *"geri dönüşü olmayan bilinçsizlik durumuna girenlere veya çok ciddi sakatlıklarla doğan çocuklara ötanazi uygulanmasında bir sakınca yoktur"* demektedir.

2-Ronald Dworkin'in Tezi : Ötanaziye bireysel özgürlük çerçevesinde ele alarak özerklik hakkı ve onur hakkı ile bağlantı kurmuştur. Dworkin de ötanazi, kendi kaderini belirleme hakkı temeline oturtulmuştur. Dworkin'de özerklik hakkı demek; insanların kararları açıkça akıl dışı olmadığı müddetçe, istediklerinde kendi yaşamlarını sona erdirmeye izin verilmelidir şeklindedir. Dworkin'in özerklik hakkı yanında, insanın onurunu da ön plana çıkardığını görmekteyiz. Onur hakkı, insanın ne olursa olsun kendine saygıyı sağlayan şartlarda yaşama hakkını ifade etmektedir. Dworkin'e göre kişi, onuruna aykırı hiçbir şeyin kendisine ya da kendisi için yapılmaması konusunda ısrar ederek, yaşadığı yaşamın önemini vurgulamakta ve kendi ahlaki yapısına işaret etmektedir.

Yaşamın dokunulmazlığı tezi tıp biliminin sahip olduğu yaşamı uzatma olanakları karşısında yoğun bir biçimde sorgulanmaktadır. Ve bugünün yükselen değeri, özerk-

lik hakkıdır. Yaşama hakkı, beden bütünlüğünü koruma hakkı gibi haklar kişisel özerklik çerçevesinde değerlendirilmektedir. Kişiler yaşamlarının sonuna ilişkin kararları kendileri vermek istemektedirler ve hukuk bu duruma çözüm bulma yoluna girmektedir.

Ötanazi konusu günümüzde artık ret edilmekten, yasaklanmaktan çıkmış tartışılan bir konu olmuş ve çeşitli şekilleriyle yasal güvenceye de sahip olarak meşrulaşmıştır. Günümüz dünyasında ötanaziye ilişkin çeşitli ayrımlar yapılmaktadır. Bu ayrımların başında ise aktif ötanazi ve pasif ötanazi ayrımı gelmektedir.

AKTİF VE PASİF ÖTANAZİ AYRIMI

Pasif Ötanazi : Genel anlamda hastanın bir müddet daha yaşamasını sağlayan yaşam destekleyici tedaviyi sunmayarak veya yaşam destekleyici tedaviyi sona erdirerek ölümü hızlandırmak olarak kabul edilmektedir.

Aktif Ötanazi : Ani ölüme neden olan ölümcül dozda bir ilacı enjekte etmek olarak görülmektedir.

Bu ayrım gerek dünyada, gerekse ülkemizde önemsenmekte ve hekimlerin çoğu, pasif ötanaziye, aktif ötanaziye göre daha sıcak bakmaktadır.

Aktif ve pasif ötanazi arasındaki ayrım birçok hekiminde dile getirdiği ölümün gerçekleşeceğini öngörmek ile hastanın ölümünü amaçlamak arasındaki ayrıma dayanır. Pasif ve aktif ötanazi ayrımının korunmasında iki tez yatmaktadır. Birinci tez; aktif ötanazi de bir hareket varken pasif ötanazide sadece bir kaçınma olduğunu ya da ölüme neden olacak olaylara müdahale söz konusu olmadığı için bu ayrımın korunması gerektiğini savunur. Diğer bir deyişle birinde ölüme terk, diğerinde ise öldürme vardır. İkinci tez ise Çifte Etki Doktrini diye adlandırılan tezdır.

Bu teze göre, ölümü amaçlamak ile, istenen bir sonuç olmamasına rağmen ölümün gerçekleşeceğini öngörmek arasında fark vardır. Aktif ötanazi de ölüm amaçlanırken, pasif ötanazi de amaçlanmamakta ve istenmemektedir, ölüm sadece öngörülmektedir.

Bugün ise birçok yazar, aktif ve pasif ayrımının suni bir ayrım olduğunu söyleyerek bu ayrıma karşı çıkmaktadırlar. Fail açısından bakıldığında ahlaki olarak aktif ve pasif ötanazi arasında bir fark olmadığını söylemektedirler.

Ötanazide aktif ve pasif ayrımı ötanazi ile cinayet işlemek arasındaki farkın belirginleşmesi açısından yapılmış olduğunu da söyleyebiliriz. Aynı şekilde bu ayrım şöyle bir klasik görüşe de yaslanır; birinin yaşamını korumaya yönelik kesin bir görevimiz yoktur. Fakat birini öldürme görevimiz kesindir. Yani tanımadığımız bir insan aklıktan ölecek olsa bile onu beslemek yükümlülüğünde değildir. Onu beslememiz suç olmayabilir. Fakat çocuklarımıza bakmak gibi bir yükümlülüğümüz vardır. Fakat hasta kendi rızası ile hekimin özel görevinin sona erdiğini söyler, tedaviyi ret ettiğini söylerse, tedaviyi ret ederse hekimin hastayı korumaya yönelik özel görevi de sona erer ve hekim hastayı ölüme terk eder. Fakat birine bir hareket sonucu öldürmek yasağı kesindir. Klasik görüşe göre aktif ötanazi talebi kabul edilemez.

Klasik teze göre, pasif ötanazi de bir hareket yoktur, bir kaçınma vardır. Hekim değil hastalık hastayı öldürmektedir. O halde hekimin suçu yoktur. Fakat hekim yaşam destekleyici araçları kesmek anlamında da olsa bir hareket içinde değil

destek verilmesinin nedeni iki unsura dayanmaktadır. Birincisi; hastanın pasif ötanazide birden fazla hakkını -ölme hakkının yanı sıra beden bütünlüğünü koruma hakkını öne sürüyor olmasıdır. İkincisi ise; ölümcül dozda iğne yapılmasının, tedavisinin kesilmesinden çok daha fazla intihara yakın görünmesidir. Aktif ve pasif ötanazide farklı olan hastanın, pasif ötanazi talebinin aktif ötanazi talebinden daha güçlü olmasıdır. Aktif ötanazide hasta tek bir hakkını-ölme hakkını kullanırken pasif ötanazide ise iki hakkını kullanır hem yaşama ölüm arasında seçim yapar hem de bedenine müdahale ettirmemek veya müdahaleyi sona erdirmek.

Aktif ve pasif ayrımın korunmasında aktif ötanazi ile intiharın birbirine yakın durmasıdır. Bu yüzden bugün batı hukuk düzeni intiharı bir suç olmaktan çıkmış olsa da, intiharın önlenmesi devletlerin amaçları arasındadır.

Ötanaziye ilişkin ayrımlardan bir diğeri ise istemli ve istem dışı ötanazidir. Hastanın içinde bulunduğu durum göz önüne alındığında ötanazi iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Birincisi; hastanın iradesinin açık bir şekilde ötanazi uygulanması yönünde olduğu durumlardaki ötanazidir. Buna istemli ötanazi denilmektedir. İkincisi ise; hastalığın hastanın bilincini kaybetmesine neden olduğu durumlarda koma, bitkisel yaşam gibi durumlarda uygulanacak ötanazi durumudur. Buna istem dışı ötanazi denmektedir.

İstemli ötanazinin olabilmesi için çeşitli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunlar;

1-Temyiz Gücü: Hastanın kendi durumunu kavrayıp karar verecek kapasitede olması gerekmektedir.

temlilik: Verilen kararın serbestçe
ici etkilerin altında kalmaksızın
esi demektir.

emli ötanaziye karşı savlarda
niştir. Bu eleştiriler bu hak yasa hale
ldiğinde doğabilecek sorunlardan
çıkarak böyle bir hakkın tanınmaması
ktığını savunurlar. İstemliliğe karşı
etilen eleştiriler istemli ötanazinin
rleyici olan "hastanın istemliliğinin"
çekte oluşmadığını öne sürmektedir. Bu
ştiriler hastanın kararında etki edecek
i etkiler üzerinde durmakta ve ölme
rarı hiçbir şekilde özgür iradeyle alın-
ayacağını vurgulamaktadır. Yapılan
eştiriler şu şekilde sıralanabilir.

a)Hasta yüksek dozda uyuşturucunun
tkisi altındayken ötanazi kararı aldığı
çin istemliliğinin ve temyiz gücünün ola-
mayacağı.

b)Ailenin veya diğer yakınlarının has-
tanın üzerinde baskı kurabileceği ve
istemliliğini etkileyebileceği savı.

c)Hekimler,ileride karşılaşacağı acıyı
abartarak hastayı korkutabilir, hastayı
erken ölüme ikna edebilir, çözemediği her
sorunda ötanaziyi önerebilir. Başarı-
sızlığını gizleyebilir.

d)Finansal nedenlerle; belli tür
bakımı vermeyerek veya bazı ihtimalleri
ortadan kaldırarak,ötanaziyi destekleyen
politikalar güdülebilir. (Türkiye buna
örnek gösterilebilir.)

Diğer bir karşı çıkış ise;ölümcül
hastalık kavramına yöneliktir. Burada
hekimlerin ölümcül hastalığın teşhisinde
hasta yapma olasılığı olduğu savunularak,
hastaların bu teşhise dayanarak yaşam-
larından vazgeçmelerinin kesin olarak
tanınması gerektiği belirtilmektedir. Bu
teşhis ölüm

ÖTANAZİYİ UYGULAYAN ÜLKELER

İstemli ötanazi, ABD dışında
Hollanda'da kabul görmüştür.
Avusturya'da istemli ötanazinin yasallaş-
ması konusunda önemli deneyimler kazan-
mıştır. Bugün ABD ve Avusturya'da
istemli pasif ötanazi uygulanmaktadır.
Hollanda ise hem pasif ötanaziyi hem de
istemli aktif ötanaziyi hukuka uygun kabul
eden nadir ülkelerden biridir. Hastanın
rızasının alınmasının mümkün olmadığı
istem dışı ötanazinin ise,temyiz gücünü
kaybetmeden önce hasta tarafından ver-
ilmiş belli durumlarda yaşamda kalma
istemmediğini belirler yazılı bir ön direktif
gibi istisnai durumlar hariç özerk
hakkıyla uyum içinde olması mümk
değildir. Bu nedenle bazı istisnalar ha-
istem-dışı ötanazi kabul görmemekte
istem-dışı ötanazinin hukuki olm
halinde, "kabul görmeyen yaşamların"
landırılması için bir araç; infanti-
senisile meşruluk kazandıran bir yö-
 haline gelmesi kaçınılmazdır.

SON OLARAK: Ötanazi bakım
yüzünden ölmek isteyenlerin başvu
bir yöntem değildir. Aktif ötanazi,
sisteminin oturduğu, sağlık sigor
yaygın olduğu hastanelerin palyatif
ler açısından donanımlı olduğu ül-
yaşamla ölüm arasındaki özgür bi-
olarak karşımıza çıkmaktadır. Oys:
imkanların sınırlı olduğu Türk
ülkelerde ise, aktif ötanazinin
özerklik hakkının bir parçası
çok, maddi ve teknik yetersiz-
dolayı zorunlu bir seçim haline g-
mali yüksektir. Bu ihtimal bazı j

İki Teşekkür Birden

(Görevden yeni ayrılmış bir üst düzey yöneticiye)

Değerli Amirim,

Bir kuruluşumuzda üst düzey yöneticilik yaparak yıllarca bu yöreye hizmet verdiniz ve şu an görevden ayrıldınız. Göreve başladığımızda makam odanız dış kapısına kadar çiçeklerle dolup taşmıştı. İçlerinde tek tük göreve gelmenize gerçekten sevinenlerin çiçekleri de bulunsa, şüphesiz çoğu "acaba bir işim düşerde yardımcı olur mu" sorusunun yanıtı çiçeklerdi. Yıllarca elinizden geldiğince, hepimizin bildiği değişik zorlu şartların verdiği imkanlar ölçüsünde, bazen vicdanınıza taş basarak, bazen kendinizi de değişik risklere atarak hizmetler verdiniz, çiçekleri asıl şimdi hak ettiniz. Şimdi görevden ayrıldınız, ama göreve başladığımızdaki kalabalıklar (sadece kalabalık olduğunu sizde şimdi anladınız) bırakın çiçeği, kuru teşekkürü bile çok gördüler.

Ben naçizane bu yörenin bir vatandaşı olarak, değişik şartların elverdiği imkanlar ölçüsünde, yinede elinizden geldiğince hizmet yaptığımıza inanıyor, tecrübelerinizden ileride bir gün tekrar yararlanılacağını umut ederek, size çok teşekkür ediyor, sağlıklı günler diliyorum.

Bay Vatandaş

(Görevden yeni ayrılmış görevliye)

Değerli memurum,

Bir kuruluşumuzda yıllarca görevli olarak çalıştınız, şu an işten çıkartıldınız. Göreve başladığımızda sizde diğer arkadaşlarımızın yıllarca yaptığı gibi işinize tam sarıldınız, benimsemediniz. Nasıl olsa kapağı attım bana kimse dokunamaz dediniz. Gerçek çalışana tam karşılığını veremedik ama, sizin yaptığımız işler karşılığı iyi kötü bir maaş aldığımızı unuttunuz. Bir vatandaşın işi olduğunda, ekmeğini yediğiniz iş yerinin işi olduğu için değil, babanızın hayrı için yapıyor gibi davrandınız. Verimli olamadınız, bir kişinin yapacağı işi beş kişi yapamadınız. İşten kaytarmayı uyanıklık saydınız, kendinizi kurtardığınızı zannettiniz ama bu gidişle çoğunuzun ve çocuğunuzun işsiz kalacağı günlere zemin hazırladınız. Bunları belki bilinçsizlikten yaptınız, sizi belki de net olarak uyarın olmadı, bu ortamı oluşturanlar suçlu belki de, şimdi bilinen çeşitli nedenlerle deniz bitti. Sendikalı da olsanız, tazminatınızı verip çıkarmak benim için uzun vadede daha kârlı. Destekleme alımları, geri dönmeyeceği bilinerek verilen düşük faizli krediler gibi, size, çalışmadan verdiğim ücretlerde, tüm vatandaşların payından kesilerek verilen paralardı. Artık size ihtiyaç kalmadı, siz beş kişinin yapamadığı işi, asgari ücretle, sigortasız olarak bir kişiye yaptıracağım artık.

Ben naçizane bu yörenin bir vatandaşı olarak, sizin durumunuzun diğer görevlilere ders olacağını umut ederek, gerçekleri görmemekle, çalışmamakla, verimli işler yapmadıkça, üretici olmadıkça, ortamı düzeltmek yerine ortamdaki yararlanma yoluna gitmekle, "kendi düşer ölürüm" demek isteyen ama yine de teşekkür eder bundan son-

ŞARBON PANİK YARATMIYOR

Dr. Eselim Bulut (Anamur 1 no.lu S.O.)

Dr. Erhan Karaduman (Karadere S.O.)

11 Eylül 2001 terör olayından sonra dünya gündeminde yerini alan Şarbonun ülkemizde sık rastlanan deri şarbonu formunun kasım 2002 de Anamur'da rastlanan iki olgu nedeni ile, olgu sunumunun hafızalar için yararlı olacağını düşündük.

OLGU :1

F.Ö. 1977 doğumlu, bayan, Anamur Sugözü köyünden, ev kadını, 3 çocuklu, hayvancılıkla özellikle keçi üretimi ile uğraşan, toprak evde oturan hasta. **YAKINMASI:** 01.11.2001 de her iki el bileği üzerinde 8-10 gündür iyileşmeyen yara. **ÖYKÜSÜ:** Hayvancılıkla uğraşiyor, keçilerini sağlıyor. 7-10 gün kadar önce el bilekleri üzerinde küçük siyah kabarıklıklar olmuş. Daha sonra yarası genişlemiş büyümüş içi su toplamış arkasından siyahlaşan yarasını kaşımış, içinden koyu renkli kana benzer sıvı akmış, iyileşmeyince sağlık ocağına başvurmuş. **FİZİK MUAYENE:** Ateş: 36.5 C.TA:120/80, Sistem muayenelerinde özellik yok. Her iki el bileği dış yüzünde muhtemelen keçi sağımı sonucu oluşan, kenarları ödemli içi sıvı

dolu, ortası koyu renkli sağ el üzerinde 2.5 cm çapında sol el üzerinde 3 cm çapında lezyon vardı. Koltuk altı lenf bezleri ele geliyor (yaklaşık 1-1.5 cm), muayene sırasında ağrılı idi. **TEDAVİ:** 10 gün süre ile 2X 800.000 IU Penisillin Prokain + 2X 500 mg. Siprofloksasin uygulandı. **SONUÇ:** İyileşme

OLGU: 2

H.B.,erkek, 1968 doğumlu, Malaklar köyünde yaşayan çiftçi, evinde keçi, koyun, inek, at, tavuk besliyor, hayvancılıkla uğraşıyor, evli, 4 çocuklu. **YAKINMASI:** 15-20 gün önce sağ el orta parmakta başlayan, 4-5 gün sonra el üzerinde ikincisi çıkan ve bir hafta öncede sol el bileği dış kısmında oluşan iyileşmeyen yara. **ÖYKÜSÜ:** 26.11.2001 de sağlık ocağına başvuran hastanın 1-20 gün önce sağ el orta parmakta, bundan 4-5 gün sonra sağ el dördüncü parmak üzerinde, bir hafta önce de sol el bileği dış yüzünde yaraları çıkmış. Yaralar ilk çıktığında üzeri siyah, daha sonra büyüyerek içi koyu renk sıvı doluyormuş. Sağ el üzerindeki yaraları patlamış içinden koyu renkli kokulu sıvı akmış. **FİZİK MUAYENE:** Ateş:36.6 C. Nb:80/ dk.

TA:125/80 mmHg. Sistem muayenelerinde özellik yok. Sağ el orta parmakta iyileşmeye yüz tutmuş granülasyon dokusu oluşmuş lezyon vardı. Sağ el dördüncü parmak proksimalinde kısmen iyileşmeye başlamış, kabuğu soyulmuş, ödemli lezyon vardı. Sol el bileği dış kısmında çevresi kızarıklık, içi koyu renkli sıvı dolu, ortası çökmüş koyu renkli lezyon vardı. Fizik Muayenede başka bulguya rastlanmadı. **TEDAVİ:** 2x800.000 IU Prokain Penisilin(10 gün), 2x 500 mg. Siprofloksasin (7 gün) uygulandı. **SONUÇ:** İyileşme.

ŞARBON

Şarbon, esas olarak otçul hayvanların hastalığı olmakla birlikte, enfekte hayvanlardan insanlara da bulaşabilen zoonotik bir enfeksiyon hastalığıdır. Robert Koch (1876) hastalığın etkenini bulmuş, Pasteur (1881) hastalığa karşı ilk bakteriyel aşıyı hazırlamıştır. **ETİYOLOJİ-EPİDİMYOLOJİ:** Etken *Bacillus Antracis*'tir. Sporlu ve aerob bir basildir. Enfekte kan ve dokudan yapılan preparatlarda basiller mikroskop altında zincirler oluştururlar. Metjen mavisi ile boyanınca basil kapsülü görülür. Hastalık dünyada azalırken ülkemizde azımsanamayacak kadar vaka görülüyor. Avrupa'da bildirilen olguların %52'si Türkiye'den bildirilmiş olup, % 91'i Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, İtalya, İspanya ve dağılan Yugoslavya Cumhuriyetleri tarafından bildirilmiştir. Latin Amerika, Afrika ve Asya ülkelerinde endemik olarak rastlanır. Ülkemizde Şarbon sağlık personeli tarafından yeterince tanınmamakta, hastalar sağlık kuruluşuna başvurmamaktadır. Bu nedenle bildirim yapılan hastalık sayısının birkaç katı gözden kaçmakta. Hastalığı hayvanların kesilmesi, derisinin yüzülmesi, etinin kıyılması sonucu ya da sütünün sağımı sırasında direk temasla deri şarbonu oluşmakta. Enfekte etlerin yenmesi gastrointestinal şarbona neden olmaktadır.

Hayvancılıkla uğraşanlar, kasaplar, veterinerler risk grubunu oluşturmaktadır. Enfeksiyon sineklerle de bulaşabilmektedir. Zimbabve'de 1979-2000 yıllarında görülen büyük epidemilerde (9711 olgu görülmüş, bunlardan 151 olgu ölümlle sonuçlanmıştır) ahır ve at sinekleri bulaşmada önemli rol oynamıştır. Bu hastalık her yaş ve cinste görülebilir. Tarım kesiminde orta yaş grubunda olmak üzere, yaz sonbahar aylarında sık görülür. **PATOGENEZ:** *B. Antracis* sporları insan vücuduna kaşıma çizik kesik gibi küçük travmalarla deriden, sporların inhalasyonu ile akciğerlere veya enfekte etlerin yenmesi ile GIS kanalından girer. Sporlar organizmada kısa sürede vegetatif hale geçer, çoğalır ve toksinlerini oluşturur. Kapsülü fagositozu ve oponsizasyonu önler, enfeksiyonun başlamasında önemli rol oynar. *B.A.* patojenitesinde en önemli rolü toksinleri oynar. Toksin protein yapısında olup 3 komponenti vardır. Bunlar ödem faktörü (EF), protektif antijen (PA) ve letal faktör(LF)dir. Deri şarbonunun histopatolojik özelliği nekroz, damar konjesyonu, kanama ve jelatinöz ödem yapmasıdır. Lezyonda doku hasarına oranla az sayıda lökosit bulunur. Inhalasyon şarbonunda alveollere ulaşan sporlar, alveoler makrofajlar tarafından fagosite edilir. Mediastinal lenf düğümlerine taşınır. Bakteri orada çoğalarak toksinlerini oluşturur. Lenf düğümlerinde hemorajik nekroz gelişir. Hemorajik mediastinit, bakteriyemi ve sekonder olarak pnömoni gelişir. Intestinal şarbonunda lezyon çoğunlukla terminal ileum ve ileoçekal bölgeye yerleşir. Tek veya birden fazla ülser ve massif mukozal ödemi, batında asit gelişir. Mesenterik lenf bezleri şiş ve hemorajiktir. **DERİ ŞARBONU:** Tüm dünyada görülen şarbonun % 95'ini deri şarbonu oluşturur. Şarbon sporlarının kesik, kaşıma, dokunma veya sinek ısırması ile deriye inokulasyonu sonucu deride küçük papül şeklinde lezyon çıkar.

ar geçen süre 2-3 gündür. inkübasyon süresi 1-7 gün işemekle birlikte 19 güne kadar ıdır. Hastalık inokulasyon yerinde yanma ile başlar, kırmızı ufak ül kabarıp ve papül görünümü 2 gün içinde lezyon genişler, e vezikül oluşur. Vezikülün ortası içi sıvı doludur. Lezyonun etrafı ve eritemli bir alanla çevrili olup ır. Birkaç gün içinde vezikül içi ularını koyu hal alır, mavi siyah dönüşür. Vezikül patlar, ortada n kenarlı ortası çökük siyah bir kalır. Bazen bu nekroz etrafındaki nli doku üzerinde küçük veziküller şir. Bunlarda nekroze olarak ılaşır ve primer lezyonla birleşir. Bu ıona pustula maligne denir. Çapı 6-9 ye çıkabilir. Skarı çevreleyen doku ışı, ödemli ve kırmızıdır. Bu kızarıklık zen bölgesel lenf bezlerine kadar rleyebilir. Lenf düğümü şiş ve ağrılıdır. elirtiler hastalığın şiddetine göre üksek ateş vardır. Deride nekroz erinde ağrı ve apseleşme olmaz, sekonder enfeksiyon gelişirse bunlar oluşur. Tipik skar 7-10 gün içinde gelişir, genel- likle 1-3 cm. çapındadır. Nekroz tamam- landıktan sonra siyah bir kabuk oluşur. Etrafındaki ödem azalmasıyla kabuk ayrılmaya başlar, 2-3 haftada düşer. Nadiren püstüla maligne, ağır toksemi ve sepsis gelişerek ölümle sonuçlanabilir. Şarbon deride daha çok yüz, boyun eller ve kollar gibi vücudun açık yerlerinde yerleşir. Aynı hastada birden çok lezyon olabilir. Enfeksiyon insanlara enfekte hayvanlardan doğrudan ya da dolaylı ıardan bulaşabilir. 1-Endüstriyel 2- hayvan kaynaklı

bon, sporlar ile kontamine olan keçi- koyun kılı ve yünü, post ve kemik gibi hayvansal maddelerin sanayide işlenmesi sırasında bulaşır. Sporların deriye bulaş- ması ile deri şarbonu ya da inhalasyon ile akciğer şarbonu oluşur. Tarımsal kökenli şarbon enfekte hayvanlarla direk temas sonucu gelişir. Ölen hastalıklı hayvan- ların kesilmesi, derisinin yüzülmesi etinin kuyılması sonucu doğrudan temasla deri şarbonu; ya da enfekt etlerin yenmesi sonucu gastrointestinal şarbon oluşmaktadır. Ülkemizde görül- şarbon olguları genellikle tarım- veteriner hekimler risk altında- Laboratuvar kaynaklı bulaşma ender- Dikkatsizlik tedbirsizlik sonucu ge- bilir. Odukdça tehlikelidir. 1979 Rusya'nın Sverdlosk şehrinde çıkan Rusya'nın Sverdlosk şehrinde çıkan 64 kişinin ölümü ile sonuçlanan 96' kapsayan şarbon salgınının biy- silah etkeni olarak çalışılan bir lab- varda kaza sonucu ortaya çıktığı varda kaza sonucu ortaya çıktığı maktadır. Yine 11 Eylül 2001 den ABD'de şarbon nedeni ile ölümler nağında laboratuvarında üretilen suçlanmaktadır.

Akciğer Şarbonu:

S inhalasyonu sonucu gelişir. Sem 2-5 gün içinde hafif ateş, l yorgunluk yakınmalarıyla baş- akut hastalık belirtileri tal Yüksek ateş, hızlı nabız, öksür ve siyanoz gelişir. Dinlemek- lerde yaş raller duyulur. Has mi, şuur bulanıklığı ve kon ölümle sonuçlanır. Akciğ- hemorajik mediastinal lez karakterizedir. Akciğer graf- astinal genişleme görülür.

Gastrointestinal Şarbon: Kontamine gıdaların yenmesi sonucu, gastrointestinal mukozada şarbon lezyonları gelişir. Orofarenks, mide duodenum ve proximal ileumda görülmekle birlikte çoğunlukla terminal ileum ya da çekum bölgesinde yerleşir. Lezyon gangrenöz özelliktedir. İnkübasyon süresi 2-5 gün arasında değişir. Klinik belirtiler hızla gelişir. Bulantı kusma, ateş ve kanlı ishal vardır. Toksemi ve sepsis gelişir, buna bağlı şok ve ölüm oluşur. Orofarenskte yerleşen olgularda boğaz ağrısı, yutma güçlüğü, ateş, boyunda ağrılı lenfadenopati ve toksemi ile karakterizedir. Klinik tablo ağırdır. Toksemi ve sepsis sonucu hasta kaybedilir. Bu tabloda ölüm oranı %50 dir.

Şarbon menenjit: Deri, akciğer ve barsak gibi primer yerleşim odaklarından lenfohematojen yayılım sonucu gelişir. Bu formların %5 kadarında menenjit gelişmekle birlikte klinik akut menenjit şeklinde olup, prognozu kötüdür.

Şarbon sepsisi: Bu tablo daha çok iç organ yerleşimleri sonucu gelişir. Deri şarbonu ender olarak sepsise yol açar, ağır bir tablodur. Hastalık yüksek ateş ve toksemi ile seyredir. Şuur bulanır, şok ve koma gelişerek ölümlü sonuçlanır.

TANI VE AYIRICI TANI:

Deri şarbonunda lezyonun tipik görüntüsü ile kolayca tanı konulur. Ayırıcı tanıda stafilokoksik ve streptokoksik deri infeksiyonları, primer sifiliz şankırı, tularemi ve tropikal ülser düşünülmelidir. Lezyondan hazırlanan preparat gram boyası ve metilen mavisi ile boyanarak direk mikroskop incelemesi ile görülür. Kültürü yapılabilir. Akciğer şarbonunda bakteriyolojik tanı balgam mikroskopisi, balgam ve kan kültürü ile

konur. Gastrointestinal şarbonunda, kusmuk, dışkı ve periton sıvısının doğrudan incelenmesi ile tanı konabilir. Bu materyal ve kan kültürü ile de etken ortaya çıkarılabilir. Şarbon tanısında son yıllarda PCR yöntemi üzerinde durulmaktadır. Serolojik yöntemlerden ELİSA (1/32 titrede pozitif olması tanıyı doğrular) ve mikrohemaaglatinasyon tanıda kullanılabilir)

TEDAVİ:

İlk seçenek penisilinlerdir. Penisilin alerjisi olan durumlarda ya da alternatif tedavide Siprofloksasinler, eritromisin, tetrasiklin, kloramfenikol, birinci kuşak sefalosporinler kullanılabilir. Deri şarbonunda cerrahi insizyon yapılmamalıdır. Lokal antibiyotiklerin etkisi yoktur.

KORUNMA VE KONTROL:

Şarbon yönünden riskli gruplar sap-tanıp eğitilmelidir. Risk altındakiler kontamine materyallerin infektif olduğunun farkında olmaları ve bilmeleri önemlidir. Endüstriyel alanda hayvansal ürünler işleyen kurum çalışanlarının enfeksiyon kontrolü konusunda eğitilmeleri ve gerekli önlemlerin alınması önemlidir. Tarımsal alanda şarbonun endemik olduğu bölgelerde korunmada en etkili yöntem, hayvanların ve risk altında olan insanların aşılansdır. Ayrıca hastalıktan ölen hayvanların etinin yenmemesi, çevreyi yeniden enfekte etmemesi için karkasının derin gömülmesi sağlanmalıdır. Şarbonunda profilaktik antibiyotik kullanımının şu iki durum dışında yeri yoktur. Hayvanlar için hazırlanan canlı spor aşısının yanlışlıkla enjekte edilen kişilere ve kontamine et yiyen kişilerde profilaktik penisilin verilebilir. Profilaktik olarak 5-7 gün penisilin verilir ve şahıs 10 gün izlenmelidir.

BULVARDA SEYİRCİLER ARA SOKAKTA İNSANLAR VARDI...

Dr. Kenan KARADOĞAN

kararmış. Sicim gibi yağmur
Evimize doğru gidiyoruz. Arka
iki yaşındaki kızım ve seksen
iki annem, ön koltukta eşim var.
n, memleketten yeni dönmüş
ma ilk kez biniyor. Arabanın içine
ülce baktıktan sonra bize dönüp:
ğlum, oğlum... Kızım kızım... Niye
: çocuğu ve muska takmamışsınız?
er pistir ha... Gidin hele köyde elin
asına bakın. Neler, neler takmışlar.
arabası dediği, hergün koyden il
rkezine dolmuşçuluk yapan
mo'nun minibüsü.
Yolumuza devam ediyoruz. Yağmurun
İdeti gittikçe artıyor.. Adnan
enderes Bulvarı'ndan, Mezitli'ye gide-
ğiz. Muğdat Camii kavşağında ekip
ar: "Geç" diyorlar. İlerliyoruz ve ikiyüz
netre sonra suyun içinde buluyoruz
sendimizi. Sağımızda, solumuzda,
arkamızda ve önümüzde hareket
etmeyen arabalar var. Çakılıp kalıyoruz.
Annem aniden sesleniyor:

-Vişş, hele bağ, bağ arabanın içi su
dolmuş!..

Stop ediyoruz. Su, gittikçe otomo-
bilimizin içinde yükseliyor. Kapıları
açmak istiyorum. Açılmıyor. Cam
otomatikleri çalışmıyor. Kötü şeyler aklı-
ma geliyor: Denizle, cadde birleşebilir.
Dalgalara yem olabiliriz. Su seviyesi ara-
barın üstüne çıkabilir. Havasız kalabili-
riz. Suya her an elektrik akımı geçebilir...
Bütün bunlar çok kısa bir sürede, usum-
dan geçiyor. Tehlike anında insan, birçok
olasılığı kısa sürede bir anda
düşünebiliyor.

Camları kırmak istiyoruz. Elimde
anahtarlıktan başka metal bir şey yok.
Bağajdaki krikoya ya da bijon anahtarına
ulaşabilsem kolay. Panikleme dönemi
başlıyor. Annem :

- Ya hızır, ya hızır!.. Yetiş!..

Eşim dudaklarından bir şeyler okuyor.
Kızım araba sıcaklığının tatlı uykusun-
da, kıyıp kaldıramıyoruz. Yaşanılacak
şeylerin görmesini istemiyoruz. Ölümle
burun burunayız. Şuraya buraya
bakayım derken, birden arabanın san-
rufu aklıma geliyor. Oyle ya, san-rufu
vardı. Düğmesine basıyorum. Hemen
açılıveriyor. Ailece derin "bir ohh"
çekiyoruz. Dışarı ile temasımızı kurdu!
Sıra çıkmakta. Bulvardaki apartmanlar
pencere ve balkonlarında seyirciler v
Çıt yok. Yardıma gelen yok. Kayıtsız
film izlercesine bakıyorlar. Ara sokak
bize doğru iki kişinin koştuğunu görü-
rum.

Öncelikle kurtarılacakları, yaşadığı
yaşam süresine göre sıralıyorum. K
annesine, eşim anneme ve bana b
çıkıyor. Yar, gene bu sınavda da
eliyor. Eşim ve kızım san-ruftan, a
ve ben yardıma gelen iki kişi tara
dışarıdan açılan kapıdan çıkartılı
Eşimi, kızımı ve annemi bir lok
götürüp bırakıyorlar. Sıra oto
geliyor. İte-kalka yan sokağa,
yardıma gelen iki vatandaştan
evinin önüne götürüyoruz. Son
lokantadaki kızım, eşim, ve
alıyoruz. İsminin İsmail c
söyleyen yardımsever vatand
evine alıyor. İkimiz, taslarla

içindeki suyu dışarıya boşaltıyoruz. Kontakı çevirdiğimizde araba çalışmaya başlıyor. Seviniyoruz. Ama kendi kendine sinyalleri yanıp sönüyor. Camları açılıp kapanıyor. Alarını çalışıyor. İsmail Bey:

-Arabanın beyni sulandı, diyor.

Bu kadar beyinli bir arabanın, bizim bulvarlarda, caddelerde ve yollarda ne işi var? Aslında böyle alt yapılı, daha doğrusu alt yapısız bir kentte traktörlerle trafiğe çıkmamız gerekir deyip, gülüşüyoruz. Aramızda içtenlik başlıyor. İsmail bey, benden on yaş büyük. "Abi" diyorum artık. Paçalarımız dizkapağına kadar çekili. Ayaklarımız çıplak; derisi çizili ve yer, yer ezik. İlginçtir, zerre kadar üşüme ve ağrı yok. Köyümdeki çocukluk günlerim aklıma geliyor. Munzur'un yeşil vadilerinde davarlar güderken aniden yakalandığımız fırtınalı günler:

"Gök gürlerdi patlarcasına. Yıldırımlar inerdi gökyüzünden, Munzur Dağlarının doruklarına. Siyah, siyah bulutlar dökülürdü üstümüze. Aklar kişnerdi. Taylar kuyrukları havada dört nala koşardı. Olduğumuz yerdeki en yakın derenin köye taraf olan kıyasına koşardık. Soluğu bir ağaç kovuğu ya da bir kaya dibinde alırdık. Hepimiz ilkokul çağlarındaki çocuklardık. Uzun beyaz Amerikan bezi donlarımız yapışırdaydı tenimize. Mal-mülk hepsi ortaya çıkardı. Sonra köyden gelecek yardımları beklerdik. Şemsiye şalan yoktu. Çuvalları külah yapıp başımıza geçirirdik. Davarlar önde biz arkada yalınayak köye dönerdik."

Hey gidi günler hey!.. Ne günlerdi, o günler.. Çıplak, ıslak, af ve katır sırtın-

çok şeye gebedi. Ama günümüzde o fırsatlar yok gibi. İnsanlarımız mevcut durumlarını bile artık koruyamıyorlar. Sefillğe doğru hızla gidiyorlar.

İsmail Abilerin evine giriyoruz. Zemin kat. Pencereleleri ufacak ve demirli. Işıklar sönük. Işıldakla aydınlanıyoruz. Islak ve çamurlu giysilerimizden kurtulmamızı sağlıyorlar. Giydiğim gömlekler ve pijama bedenime uyuyor. Evde, emirler yağdıran minyon tipli, esmer gençten bir bayan dikkatimi çekiyor:

-Kızın mı diyorum İsamil Abiye? Baltayı taşa vuruyorum İsmail Abiden önce.

-Hayır hanımım diyor. Eşim, benzer soruyla benim de karşılaşmamam için çabuk davranıyor. Kızıma sesleniyor, beni göstererek:

-Kızım haydi babanın kucağına git.

Giysilerimizi değiştirip rahatlayınca, üşümeye başlıyoruz. Elektrikler kesik. İsmail Abi ve elektronikçi dükkanında çalışan ortanca oğlu, üstü örümcek ağı ve tozlarla kaplı yıllardır kullanılmamış katalitik bir sobayı getiriyorlar. Yanmıyor bir türlü. Sonra koca bir alet kutusu açılıyor. İçinde iğneden ipliğe her şey var. Oğlu ile birlikte tamire başlıyor. İsmail Abi borunun bir tarafından üflüyor. Yanakları şiştikçe şişiyor. Açılmıyor gene de. İşin gırgırındayım. Bir laf gönderiyorum patavatsızca:

-İsmail Abi zurna çalıyor musun zurna? Espiriyi alıyor. Kırışmış sakalı ve bıyıkları arasında ince, ince gülümüyor. İyi diyorum içimden, fena bir gece olmayacak. Boruyu üfleterek açamıyorlar. İnce bir tel buluyorlar. Kıvrımlı, ince, uzun boru açılıyor ve katalitik sobayı sonunda yanmaya başlıyor. Kandı çalışıyor

Bizi görünce şaşırıyor. Nişanlısını evine bırakıp gelmiş. Sevda çektiği jöleli ve yapışık dik saçlarından belli. Evde buluşa yeni girmiş, koşuşturup duran güzel bir kız çocuğu da var. Kendini ispatlama çabasında. Benim gözlerim İsmail abide. Merak ediyorum mesleğini soruyorum. Kamyon ve tır şöförü çıkmaz mı? Emektar bir kamyonları varmış.

Nedense, bende kamyon ve tır şöförlerine karşı o güne değin, kötü bir imaj vardı. Hani yolların kralları ya. Gecenin geç, insanın uykulu, yorgun saatlerinde uzun farlarını yakıp, üstümüze üstümüze gelmeleri yok mu? Ya da yokuşlarda tırmanırken arkalarındaki otomobillere yol vermeyi düşünmemeleri, siyah mazot dumanlar püskürtmeleri ve iki adımlık mesafe için birbirlerini geçme çabalarına ne demeli? Tır ve kamyon şöförü deyince aklıma bir de hep, "Palanın Yeri'nde" bir kilo kuru soğanla, iki ekmeğe ve iki kilo pirzola aşırıp, yol kenarlarında kendilerine el kaldıran yerli esmer natasaları terkilerine alıp ıp ıssız bir park yerinde tüm elektrik yüklerini boşaltan, gününbirlik yaşayan tipler gelirdi. Birde ünlü grevleri. Hani hatırlarsınız. Şili'de Allende'nin devrilmesine yardım edip, Pinocheti yıllarca başlarına bela etmişlerdi. Ama İsmail Bey farklı. Ülkede ve dünya da olup bitenleri biliyor.

Hepimiz bir aile imişiz sanki. Yıllardır tanışıyor gibiyiz. Katalitiğin çevresine üşüşmüşüz. Bir kestane kebabı eksik. Dışarıda pencereye yakın park ettiğim otomobilimin kendi kendine ışıkları

-Siz hekimler, sabahları hastaları gezerken neden kendi hastalarınızın dışındaki hastalara "Günaydın" demiyorsunuz? Neden güler yüzlü ve sevecen olmuyorsunuz? Belli ki bir şeyler yaşamış ve içine batmış. İşim vererek olayı anlatıyor. Doktora, bunu koğuşun ortasında söyledim, ertesi gün hatasını anladı diyor. Güzel. Hatasını bir günde düzelten hekimi kutlamalı.

Yağmur diniyor. Aslında kaynaşmıştı, saatler iyi geçiyordu. Ard arda ikramlar yapıyorlar. Önleyemiyoruz bir türlü. Yemek yapma hazırlıkları var. Gece kalmamızda ısrar ediyorlar. İsmail Abi:

-Yollar kötü, gitmeyin diyor.

İsrarlarımıza dayanamıyorlar. İsmail Bey sonunda kalkıp yaya olarak yüz metre kadar bize kılavuzluk ediyor. Bizi, Migros'un ilerisine kadar götürüyor. İkinci çevre yolundan Mezitli'ye gideceğiz. İçten bir el sallayış. Yeni bir felakete doğru yol alıyoruz. Sonrasını anlatmaya dilim varmıyor. Tesadüfen kısa sürede edindiğim bu yeni dostun sözlerini, niçin dinlemediğime hayıflanıyorum. Biran önce evimize ulaşmış, düş alma isteği, bize unutamayacağımız bir ders veriyor.

Birkaç hafta sonra giydiğimiz giysileri jade ve teşekkür etmek için uğradığımızda, sanki yıllardır birbirimizi tanıyan ve özleyen iki dost aile gibi idik.

* * *

Her gün bu bulvardan işime gidip dönerken, gözüm hep o bana bir şeyleri hatırlatan, belki de öğreten ara sokağa takılır. Uzun süredir bu sokaklardan

en acılı günlerimizde bile kapımızın ziline basmayanlar oldu...

İyi ki toplumumuzda halen, İsmail Bey gibi insanlar var.

Tamam... Arkadaş seçme hakkımız ve şansımız yok. Onu, çalıştığımız ortam belirliyor. Böyle olunca da bize ancak iyi bir mesai beraberliği ve huzurlu bir iş ortamı yaratma çabası kalıyor. Bu nedenle ufak çıkarlar uğruna bazen çok kötü durumları yaşayabiliyoruz. Arkadaş diye nitelendirdiklerimiz bir anda süregelen saygın bir ilişkiyi ufak çıkarları için, ellerinin tersi ile altüst edebiliyorlar. Hatta, daha ileri gidip can damarından vurmak için hassas konuları kullanıp tehlikeli de olabiliyorlar. Ya bugüne değin çoğumuzun yaptığı yanlış dost ve iş ortağı seçimlerimize ne demeli?

Günümüzde hekimler arasında kurulmuş olan mesleki iş ortaklıklarının durumunu az, çok herkes biliyor. Çok yakışsız ve çirkin tablolar ortaya çıkıyor. Hekimler, birikim ve emeklerini birleştirip ortaklaşa hizmet etmede ürker

ve kaçır duruma düşmüşlerdir. Birileri mutlaka kazıklıyor, birileri de kazıklanıyor. Nedenini kazık atanlar açıklamalı. Becerikli olan onlar. Kurnazlığı ve pişkinliği birer erdem ve zeka ürünü olarak görenler, acaba günün birinde neler yitirdiklerini anlayacaklar mı? Suçlu ararsanız, suç elbette kazık atılanlardadır. Her şeyden önce kolayca güven duymuşlardır. İyi niyetli ve dürüst davranmışlardır. Sonuçta yanlış ortaklık ve dost seçimlerinin bedelini yaşamışlardır.

Devir, sorgulama devri olmalı. Kimi? Önce kendimizi. Sonra dostlarımızı, yakınlarımızı, ortaklarımızı, arkadaşlarımızı ve sistemi... Sonuçta, yine o ara sokaklara dönenler olacaktır. Orada, o ara sokaklarda arayacağımız şeyler olacak. Daha kolay hayatı, daha sağlıklısını orada bulacağız ve kendimizi orada tamamlayacağız.

Endişelenmeye gerek yok. Toplumumuzda İsmail Beyler tükenmez...

Dünya'nın Bir Günü

- * Her gün, ciddi bir genetik bozukluğu olan 10.960 çocuk dünyaya geliyor. (Yaklaşık 35 doğumdan biri)
- * Geri kalmış ülkelerde her gün 8.220 çocuk temiz su bulamadığı için ölüyor.
- * Beş yaşın altındaki 32.880 çocuk da yetersiz beslenmeden ve (aşırı yapılmadığı için) bulaşıcı hastalıklardan ölüyor.
- * Dünyada her gece 2 milyar insan aç yatıyor. Bunların yarısı yetersiz beslenme yüzünden hastalanacak.
- * 50 milyon nüfuslu bir Üçüncü Dünya Ülkesinde açlığı ortadan kaldırmak için her gün 30 milyar lira harcamak gerekiyor. (Farnsızlar kediköpek mamasına günde 300 milyar lira harcıyor.)
- * Dünyada bilinen "ruh ve sinir hastası" sayısı 400 milyon. Her gün 12.330 kişide

İçel Tabip Odası B

TÜM ZAMANLARIN MÜZİĞİ HALK MÜZİĞİ

Yayına hazırlayan : Dr. İsmail Ü

AŞIK VEYSEL

demişler. Sevinmiş Ahmet emmi. Gel gör ki talihsizlik yine yakasını bırakmamış Veysel'in. Bir gün inek sağarken babası yanına gelmiş. Veysel ansızın dönüverince; yakında bulunan bir değneğin ucu öteki gözüne girivermiş. O göz de akıp gitmiş böylece. Veysel'in Ali adında bir ağabeyi ve Elif adında bir kız kardeşi varmış. Hepsî çok üzölmüşler Veysel'in kötü kaderine.

Aşık Veysel, hayatını anlattığı bir irinde "Üçyüz-onda gelmiş idim 'hana" diyor. Yıl 1894 oluyor hesapça. vas'a bağlı Sarkışla ilçesinin Sivrialan yünde dünyaya gelmiş. Anası Gülizar, yaz günü köy dolaylarındaki Ayıpınar rasına koyun sağmaya gittiğinde; cıkta bir yol üstünde doğurmuş sel'i. Göbeğini de kendi eliyle kesmiş. an kadınımış Gülizar ana. Bebesini aputa sarıp yürüye yürüye köye dön- Babası Ahmet; bebenin adını el koymuş. Yıllar geçmiş aradan nüş, konuşmuş, yürümüş Veysel . Böylece yedi yaşına varmış. O yıl ek hastalığı salgını olmuş Sivas'ta. : Veysel de yakalanmış. Sol le çiçeğin beyi çıkmış kendi le... Göz akıp gitmiş. Sağ gözüm-

Babası meraklı adammış. Halk ozan- larından şiirler okuyup ezberleterek avutmaya çalışmış oğlunu. Sivas'ın köy- leri saz şairleriyle dolu. Onlar da ara sıra gelip Ahmet emminin evine uğrarlarmış. Veysel ilgiyle dinlermiş çalıp söyledikleri- ni. Babası, oğlunun ilgisini görünce; bir saz alıp vermiş ona. İlk saz derslerini, babasının arkadaşı olan Camsih'li Ali Ağa'dan almış . Ve gitgide, kendini iyice saza vermiş Veysel. Ünlü Halk ozan- larının şiirlerini çalıp söylemiş bir zaman. Yirmi beş yaşındayken (1919) anası, babası Veysel'i Esmâ adında kızla evermiş-

malıyla evden kaçmış. Bu olay çok koymuş Veysel'e. Daha dertli olmuş ve iyice içine kapanmış. Karısı koyup gitliğinde bir kızı varmış Veysel'in. Daha bir yaşını bile bitirmemiş. İki yıl kucağında gezdirmiş Veysel, ne çare o da yaşamamış. Bu sıralar Veysel'i yeniden evermişler. Bu karısı çocuk vermiş Aşığa. Biri ölmüş, iki oğlan, dört kız, altısı sağ. Onlar da 18 torun vermiş Veysel'e.

Aşık Veysel, Cumhuriyetin Onuncu yıl dönümüne rastlayan 1933 yılına kadar, başka ozanların şiirlerini çalıp söylemiş. Kendi deyişlerini söylemekten utanır, çekinirmiş. O yıllarda şairlerimizden rahmetli Ahmet Kutsi Tecer tanımış Veysel'i. Onun ışık tutuculuğuyla Veysel'in şiirleri aydınlığa kavuşmuş. Veysel; şairliğinin gelişmesinde Tecer'in büyük yardımlarını gördüğünü söylerdi her zaman. Veysel'in gün ışığına çıkan ilk şiiri Gazi Mustafa Kemal Paşa için söylediği: "*Türkiye'nin ihyası Hazreti Gazi*" mısrasıyla başlayan şiirdir. Bundan sonra bütün yazdıklarını çalıp söyler olmuştu. 1933 yılına kadar, köyünden dışarı hemen hemen hiç çıkmadığı halde; bundan sonra bütün yurdu dolaşmış, yurdunun çeşitli şehirleriyle kasabalarını, köylerini yakından tanımıştır. Halk ozanlarından en çok Karacaoğlan'ı, Yunus'u, Emrah'ı, Dertli'yi severdi. Çağımızın ozanlarından Ahmet Kutsi Tecer'in ayrı bir yeri vardı Veysel'de. Onun aracılığıyla Köy Enstitülerinde bir süre saz öğretmenliği de yapmıştı Veysel. Sırasıyla Arifiye, Hasanoğlan, Çifteler, Kastamonu, Yıldızeli, Akınar Köy Enstitülerinde

bulunmuştu. 1952 yılında İstanbul'da büyük bir jübilesi yapılan Aşık Veysel'e 1965 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi, "*Anadilimize ve Milli Birliğimize yaptığı hizmetlerden dolayı*" özel bir kanunla vatani hizmet tertibinden aylık bağlamıştı.

Veysel'in bir başka özelliği daha vardı; köyünde ve çevresinde ondan önce bir tek meyve ağacı olmadığı halde, Sivrialan'da ilk meyve bahçesini o yetiştirmişti. Hem öyle bir bahçe ki, içinde elmadan kayısıya, kirazdan cezive kadar türlü türlü meyve ve çiçek vardı. Veysel, kardeşlerinin yardımıyla bu bahçeyi yapmaya başladığı zaman köylüleri "*Atalarımız bunca yıl böyle bir iş yapmamışlar, şu kör adam onlardan iyi mi bilecek ki böyle işe kalkıştı?*" demişler. Birkaç yıl sonra ağaçlar yetişmiş, meyve vermiş. Köylüler önceki dediklerini hatırlayıp utanmışlar ve bu defa "O kör değilmiş, meğer kör olan bizmişiz diyerek Aşık Veysel'i kutlamışlar. İşte böylesine uzağı gören bir insandı o... Yetmiş yıl karanlık bir dünyada yaşadı (ölümü 21 Mart 1973). Fakat karanlık gözlerindeydi yalnız, içi apaydınlıktı, şiirleri de öyle... Halk şiirimizin bu güçlü ozanı yarım yüzyılı aşkın bir süre yazdıklarıyla, çalıp söyledikleriyle çevresine ışıklar saçtı. Sanırım şimdi de mezarında son uykusunu ışıklar içinde uyuyordur. Yalnız çağımızda yaşayanlar değil, bizden çok sonra yaşayacaklar da "*Dostlar Beni Hatırlasın*" şiirini unutmayacaklar ve her zaman rahmetle anacaklardır

İLKBAHARDA BİR CENAZE TÖRENİ

Dr. Gürsel ERKİLİNÇ

"Yıllar sonra, hiç kimsenin ve kendinin de ummadığı erken bir zamanda, kronik bir hastalıkla, yavaş, yavaş, fiziksel olarak çökerek, teni giderek kararak öldü. Zaman zaman hepimizin içinde de uyanan, çevremizdeki insanları inciten o aptal, kibirli egosuyla böylece toprağa, hiçliğe karıştı. Sıra kimde?"

İlk yaz günü. Güneş yakıcı değil. Arada insanın gövdesinden de geçen tatlı bir esinti. Otlar gür. Papatyalar diri ve uzun. Verimli ve geniş ovanın dağlara kadar kilometrelerce uzanan düzlüğü insana ferahlık veriyor. Dağların üstünde bembeyaz bulutlarıyla, ilk yazın mavi göğü. Mavi ve yeşil bir sessizlik. Ortalıkta bir sürü insan. Belki arada bir konuşuyorlar. Ama fısıltıyla. Doğanın ve mezarlığın sessizliği bozulmuyor.

Sanki biz de yüzlerimizde çevresinde toplandığımız ölünün ifadesizliğini taşıyoruz. Kederi en azından yüz çizgileriyle paylaşmaya çalışıyoruz. Elden ne gelir?

Cenaze omuzlarda. İnsanlar tabutu taşımak için seğirtiyor. Cenaze musalla taşına konuluyor. Saflarda duruyoruz. Kadınlar yok. Hoca cenaze namazı kıldırıyor. Duygusuz. İşini yapıyor. O da hekimler gibi, işine duygularını karıştırmıyor!.. Dudakları oynayıp duruyor.

Cenaze törenine katılan insanlar kendiliğinden, söze gerek kalmadan ne yapacaklarını biliyorlar. Hayata, hayattaki insana gösteremediğimiz saygıyı hiç olmazsa ölülerimize hala gösteriyoruz. Ölüm yaşamı değerli kalıyorsa ki, öyledir; bir insanın ölüsüne saygı da yaşama saygısı getirmeli.

Başımız öne eğik, yine sessizce cenazenin arkasından yürüyoruz. Mezarlar arasındaki dar asfalt yürüyüş yolunun her iki yanında uzanan kara-yeşil, uzun-mahzun servi ağaçlarının arasından geçiyoruz. Diğer mezar taşlarına hala yaşıyor olmanın aptal gururu, ölenlere acıma, belki de ölüme ait hiçbir şey düşün-

meme arzusuyla bakıyoruz. Yürüyüş yoluna yakın bir mezar taşında yazılı şüirden de anlaşıldığı kadarıyla, sevdiklerini çığlık çığlığa bırakarak ölmüş bir genç kızın mezarının önünden de geçtik.

Şimdi ölüsünün arkasından yürüdüğümüz insan da daha uzun yıllar yaşayabilirdi. Müzmin bir hastalıkla yakınlarını yavaş yavaş bu sona hazırlamıştı. Bu son'un kederinin şiddeti çok önceden yumuşamış, gözyaşlarının çoğu aylar önce akıtılmış; boyun eğilmiş bir ölümün erken acısı aylarca yaşanmıştı.

Dar ve derin çukura kazılmış, hazırıldı. İki kişi hemen çukura atladı. Bembeyaz kefen içindeki cesedi özenle yerleştirdiler.

Doğa ilk yazın esintisi içinde ürperiyor. Kıpır, kıpır. Hayata ve ölüme egemen. O gün onun yüreği şefkatli, neşe dolu, iyicil. Fırtına, sağnak yağmur, yıldırımları yok. Yine de bizim, onun zavallı canlı varlıklarının boynu onun önünde eğik. Şimdi doğanın bize verdiği zekamızın düşmanlığıyla yüzyüzeyiz. Ölüm gerçeği bu gelişmiş zeka tarafından o kadar kolay sindirilemiyor. Bu yaratıcı, çözümleyici, parçası olduğumuz doğaya kafa tutan, onun gizlerini bir bir açığa çıkaran bu gövdenin içinde yaşayan akıl-zeka, kendinin de sonunda her hangi bir canlı türü gibi çürüyerek yok olma gerçeğini binlerce yıldır kabul etmiyor. Edemiyor.

Hoca hepimizden yere oturmamızı ya da çömelmemizi istiyor. Ayaklarımızın altında yemyeşil otlar var. Rüzgarda titreşiyorlar. Ben de çömeliorum. Böylece herkesi görebiliyorum. On beş kişi kadarız. Aramızda kadınlar yine yok. Onlar bulun-

duğumuz yere gelemiyorlar! Yasakmış! Bir zamanlar yaşayan bu insana gömülmeden, üzeri toprakla örtülmeden önce karısının, kızının, annesinin bir şekilde paylaşabileceği bu son anlar yasak!

Hoca ezberden bir şeyler okumaya başlıyor. Söylediklerinden hiçbir şey anlamıyoruz. Arada duraklıyor, onaylamamızı istiyor olmalı. "Amin" diyoruz. Yasak savma türünden yapıyor işini. Formalite. "İşte, birini daha gömüyoruz. Sırada diğerleri de var!" Hekimlerin çoğunun polikliniklerde yaptığı gibi.

Mezar açık. Dibinde beyaz bir kütle, öylece yatıyor. Toprağı önce avuçlayarak mezara atmaya başlıyoruz. Atılan ilk topraklar, gerili kefen bezi üzerinde tıprıyor. Bu sesle irkiliyorum. Belleğimde öylece kalacaklar, bunu hissediyorum. Tok, çukurda yankılarla şiddeti artan, yağmur başlangıcında iri damlaların sesleri gibi ama daha kalın ard arda gelen sesler; işte, benden de geriye bu sesler kalacak duygusunun ürpermesi olmalı hissettiklerim.

İnsanlar küreklere sarılıyor. Çabuk hareketlerle dolduruluyor çukur. Kefene ait son beyazlık da kayboldu. Bundan böyle sadece ona ait anılar, gökyüzündeki bulutlar gibi yaşayacak bizde. Birden çıkıp gelecekler, parçalanacak, kolayca uçup gidecekler. Ona ait anıların da bir ömrü olacak. En fazlasından anıları taşıyan insanların ömrü kadar. Olsa olsa on tane on yıldan sonra şu anda yer yüzünde yaşayan altı milyar gülen, ağlayan, derin kaygılar, hazlar ya da acılar içindeki biz insanlar da er ya da geç bu seslerle göçüp gideceğiz.

Sonunda çukur dolduruldu. Üzeri yükseltildi. Bizler, yani erkekler orayı terk etmeye başlamıştık. Artık kadınlar da mezarın başına gelebilirlerdi! Bir araların bir kenarda bizim oradan tamamen yitilmemizi beklemediklerini görmüştüm. İnenin yakını olan kadınları hiç bir zaman ramıza almanmıştık. Onlar bir görüşe göre

hayatın seyircisi olmalıydılar. Anladığımız bildiğimiz bir yanlışla göz yumuyoruz. 140 yıl önceki bir dünya görüşünü, arada geçen onca zamanı, kadınların da bir insan olduğu gerçeğinin kanıtlandığı zaman yaşanmamışcasına görmezden geliyoruz. Koşullanmışlıklarımızla yani başımızdaki insan gerçekliğine kör kalabiliyoruz. O kadar çok sevdiğimiz annemizin, kızımızın, sevgilimizin, karımızın duygularını sonuna dek yaşamasına izin vermiyoruz. Ölüye saygılı davrandığımızı sanarak, yani başımızdaki sevdiğimiz kadınlara ne kadar saygısız davranıyoruz. Belki de zekamız bu çarpık düşünmebilme özelliği ile ölümlülüğü gerçekten hak ediyor galiba.

***

Bu yazının üzerinden bir yıl ve onun yattığı toprağın üzerinden dört mevsim geçti. O bir zamanlar orta yaşlarında parasal sorunlarını çözümülemiş, giderek kendine güven kazanmış bir adamdı. Böylece kardeşleri arasında bir şekilde kendini daha "iyi" hissediyor olmalıydı. İçkiyi severdi ve yine çok içtiği bir gün, içki masasında, tüm kardeşlerini kastederek "hepinizin allahı olacağım" demiş. Sık sık gururuna, köbirine yenik düşüyor olmalıydı. Yıllar sonra, hiç kimsenin ve kendinin de ummadığı erken bir zamanda, kronik bir hastalıkla, yavaş, yavaş, fiziksel olarak çökerek, teni giderek kararak öldü. Zaman zaman hepimizin içinde de uyanan, çevremizdeki insanları inciten o aptal, kibirli egosuyla böylece toprağa, hiçliğe karıştı. Sıra diğer egolarda! Bizde! Sıra er ya da geç gelecek.

Nasıl bir bebek ateşin yaktığını, suyun boğduğunu, elektrik akımının kendini öldüreceğini bilmezse, erişkinler olarak bizler de çoğu kez sonlu, bitmeye yazgılı hayatımızda bencilliğin, acımasızlığın, kibirin hem kendimizin hem de tüm toplumumuzun hayatını mahvettiğini bilmiyormuş gibi yaşıyoruz.

“KAR” ORHAN PAMUK

Yayına Hazırlayan: Dr. A. Öner KURT

Önce kitabın adına değinelim; **Kar**, o kadar çok anlama işaret ediyor ki kitabın adına yakışıyor. Gizli simetri, satranç, ihtilal gecesi, köpek, dünyanın bittiği yer, intihar ve iktidar, cennet, aşk, kıskançlık... yazarın bir Kar tanesine yüklediği duygu ve düşüncelerden bazıları.

Orhan Pamuk'un sıra dışı tarzı Kar'da da devam ediyor. Araştırmacı romancı olarak tabir edebileceğim Pamuk bu kitabında yine duyguların betimlenmesi üzerinde yeterince durmuş ve bu da okuyucuyu hoşnut ediyor.

Kar, yaşamın içinden insanların alabildiğince yalın rol aldığı kahramanlar içermekte. Roman kahramanlarının yanında diğer kurgusal öğelerde tanıdık, bildik. Hayat Ansiklopedisi, Cumhuriyet Gazetesi, Refah Partisi, MIT, Kırmızı Marlboro, Coca Cola, Kelidor şampuanı, ihtilal, sağcı-solcu, laik-müslüman-ateist-milliyetçi ...

On iki yıldır Almanya'da sürgün olan şair Ka Türkiye'ye dönüşünden dört gün sonra "kül rengi kalın bir palto" ile Cumhuriyet gazetesinin muhabiri olarak bir röportaj için Kars şehrinde bulur kendini. Amaç; Kars'ta son günlerde intihar eden türbanlı genç kızların aileleri ve yakınları ile görüşmek, intiharların nedenini araştırmak. Ağır ağır ve hiç durmadan yağın karın altında sokak sokak, dükkan dükkan bu hüzünlü ve güzel şehri ve insanlarını tanımaya çalışır.

Romanda; işsizlik, imkansızlıklar, lüzumsuz etnik, dini, siyasi kavgalar yüzünden insanların birbirlerini hırpalamaları ön plana çıkmayan bir fon müziği şeklinde okuyucuya veriliyor. Kars'ta ağzına kadar işsizlerle dolu çayhaneler, dışarıdan gelmiş ve kardan mahsur kalmış gezgin bir tiyatro kumpanyası, intihar eden ve türban direnişi yapan kızlar, çeşitli siyasal gruplar, dedikodular, söylentiler, Karpalıs Oteli ve sahibi Turgut Bey ile kızları İpek ve Kadife ve Ka için bir aşk ve mutluluk vaadi de var.

Yaşama objektif bakmaya çalışan "siyasal" bir roman. "Kar" bire bir propaganda yapmak,

siyasi bir ders vermek niyetinde değil. Belki de. "Kar" Türkiye'de yapılan siyasetin arkasında ne tür düşünsel, duygusal kıpırdanmalar, acılar, insan malzemesi, doku ve maddi bir hayat olduğunu gösteriyor. Öncelikle romanın çok güncel ve yalnızca Türk okuru için değil, özellikle 11 Eylül olaylarından sonra dünya için de önemli konular üzerinde dolaştığını belirtmek isterim. Orhan Pamuk romanda Milliyetçilik, Laik-İslamcı, Batı-İslam, Zenginlik-Yöksullük kavramlarını kahramanlarının ağzından çarpıştırıyor. Kahramanlar, var olan fikirleri dile getiriyor. Fikirler ve yerler gerçek, kahramanlar sanal. Bunun yanında genel anlamdaki siyasi romanlarda karşı fikri savunan kişiler en aşağılık, çirkin, ahlaksız, ilkesiz kişiler olarak verilirken, Orhan Pamuk bu romanında siyasi kişilikleri yaşadıkları ortamlarıyla, olanca doğallığıyla taraf tutmadan yazıya aktarmış. Doğu'nun kendini ve Batı'yı algılayışı üzerine kaleme alınmış nadir eserlerden biri olduğu da söylenebilir.

Romani okurken insan, ister istemez diğer Orhan Pamuk romanlarıyla bir bütünlük oluşturmaya başlıyor. Çünkü yazarın diğer romanlarındaki göze batan üslubu burada da var ve olaylar değişmeyen bazı olgular üzerinden gelişiyor (mutlak iyi-kötü, aşkta ve hayatta anti kahramanlar, tarih vs...).

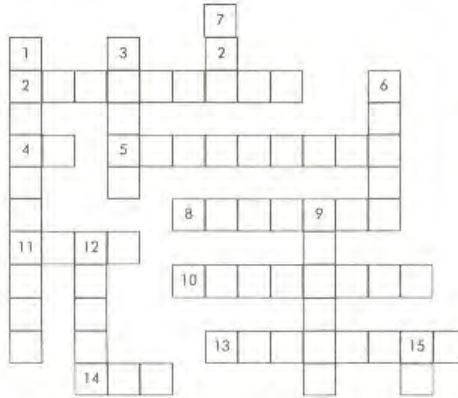
Eğer kitabı yutar gibi okursanız olayların örgüsüne hapsolabilirsiniz. Ama hazmetmeyi hedefleyip kitaba emek vererseniz edebi inceliğine ve lezzetine varabilirsiniz.

Sonuç olarak tipik bir Orhan Pamuk romanı (zaman olarak günümüzü seğmesi ve siyasi unsurun biraz daha fazla olması dışında). Yani sürükleyici, merak ve kuşku uyandırıcı. Okunması gereken bir roman. Ama en iyi romanı diyemem.

İletişim yayınları tarafından bu yılın başında basıldı. Fiyatı: 11.500.000. TL.

BULMACA

1- Doktorların buruk bir bayram olarak kutladıkları gün 2- (SS:9 harf) Boşvercilik, bananeçilik (ipucu:takınılan bu tavır nedeni ile sorunlarımız yuvarlanan çığ gibi çoğalıyor) 3- Demokrasilerde, halkın yöneticilerini seçme olayı (ipucu: bu yıl nisan ayında tabip odalarında yapılacak) 4- Safra (ipucu: korkunca patladığı söylenir) 5- (SS:9 harf) İçel tabip odasının web site adresi 6-Kalp (ipucu:kan pompalar, aslında aşık olan beyindir ama aşka dair işaret çizilirken pompa yada beyin resmi yerine onun işareti konur) 7- Bir hayvan (ipucu: rüşvet verenlerin kullandığı deyimde de adı geçer: ..... gelecek yerden tavuk esirgenmez) 8- Saf kişiler için kullanılan bir söz (ters anlamının ipucu: kafasında kırk tilki dolaşır, kırkının kuyruğu birbirine değmez) 9- Bir malın yada eylemin pazarlanabilmesi için yapılan tanıtım

(ipucu: çoğu yardım işlerinin arkasında bu amaç vardır) 10- Doktorların yaptıkları meslek yemini, (MÖ 460- 380 arası yaşamıştır.) 11- (SS: 4 harf) Üzerine evrak, sümen vs konulan bir büro malzemesi (ipucu: bazı gerçekler onun başındaki oyunlarla ters yüz edilebilir) 12- Ruhsal baskı ve gerilim hali (ipucu: ona yakalanılırsa sinirlenmek için göz üstünde kaş olması yeter) 13- Görmedim-duymadım-konuşmam cümlesini anlatan kelime (ipucu: geçerli vatandaş tipi) 14- Önümüzü görmeyi engelleyen hava tabakası (ipucu: bazı olayların ardındaki perde) 15-Akl (ipucu: ABD nin diğer kısa yazılışının ve Bin Ladinin ilk adının ilk iki harfi)

*NOT: Bulmacayı doğru çözüp, 15 Nisan 2002 ' ye kadar cevapları odamıza gönderenler arasından çekilecek kura ile bir kişi, İçel Tabip Odası Lokalinde 2 kişilik yemek kazanacaktır. Cevaplar ve kazananın ismi gelecek sayımızda.)

Bir anı .....

Yıl 1979. Hekimliğimin ilk yılı. Niğde İli Çiftelhan Sağlık Ocağında görevliyim. Yaşlı bir teyze eklem ağrıları ile geldi. Muayeneden sonra reçetesini yazıp verdim. 1 hafta sonra Sağlık Ocağının hemen bitişiğinde pazar yerinde rastladığımda: " Nasıl oldum teyze ağrıların geçti mi?" diye sordum, " ah yavrum hiç iyileşemedim, ağrıların aynı" diye yakındı. "Peki teyze ilaçları getir de bir kontrol edelim" deyince: "Ne ilacı yavrum, bana ilaç vermedin ki" dedi. İlaçsız fayda veremeyeceğimi anlatmak üzere: "Teyze yazdığım reçeteyi ne yaptın, suyunu mu içtin" der demez, Teyze:" Ah yavrum, suyu mu içilecekti" diyerek boynunda üçgen katlanmış, muska haline getirilmiş reçeteyi çıkarırmaz mı.

Dr. Selahattin TEYMUR

(İlginç anılarınızı bekliyoruz)

BRIÇ & TARİH

Dr. İbrahim E. KEREM
14 No.lu Sağlık Ocağı

Briç oyunun atası olarak "Whist" adında bir oyundan bahsedilir. Tarihi ise 1500 lü yıllara dayanır. Bu oyunun adı 1800'lerin ortalarına doğru özellikle aristokrat çevrelerde duyulmaya başlıyor ve ilk whist yarışması 1857 de Londra'da gerçekleşiyor. Kulüpler arası ilk yarışma ise 1882'de New Orleans'da yapılıyor. Bu whist'in modernize edilmiş hali de briç adıyla bu yıllarda tanınıyor ve hem Amerika'da hem İngiltere'de 1800'lerin sonunda briç whist'in pobucunu dama atıyor.

Oyunun isim babası olan Albay Studdy'nin bu oyunu 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşları sırasında Plevne siperlerinde oynadıklarını anlattığı biliniyor. Ayrıca efsane o ki, briç (İngilizce Bridge, Türkçe anlamıyla köprü) ismi bizim Galata Köprüsü'nden esinlenerek konulmuş...

9 Mart 2002 Cumartesi günü saat 14.00 de Mersin Briç Spor Kulübü'nde İçel Tabip Odası'na düzenlenen "Geleneksel 14 Mart Tıp Bayramı Briç Turnuvası'nın beşincisi yapılacaktır. Tüm briç-sever hekimlerin katılımını temenni ediyoruz.

Adres: MBSK Plaj Yolu Şarman Apt Altı. No 11. Tlf 328.27.50.

İletişim: Dr. İbrahim E. Kerem - 533. 632.15.16

Bir sonraki sayıda buluşmak dileğiyle sevgi ile kalın.

PROBLEM 7 - " O ADAMA EL VERMEYİN"

Güney-Kuzey zanda

Dağıtan: Güney

♠ RD4	Güney	Batı	Kuzey	Doğu
♥ 2	1 Kör	2 Trefl	2 Karo	Pas

K
B
n

- ♠ AV7
- ♥ AD 983
- ♦ V2
- ♣ A93

Batı trefl ruasını çıkar. Bu eli başışlar fakat ikinci eli alırsınız. Doğu buna küçük bir pik defos eder. Üçüncü elde karo valesini oynarsınız ve batı ruayı olurur. Nasıl devam edersiniz.

CEVAP: Elbette başışlayamazsınız. Pik ile ele geçip karo oynayıp batının kartını geçersiniz .Doğu alırsa karolar partaj ve 10 eliniz hazır demektir.

Batı 2. Turda karonun 9 veya 10 lusunu koyarsa kalan son metr karonun doğuda olması umun. Umduğunuzu bulursanız yine 10 eliniz var demektir.Üçüncü karoyu batı alırsa... Bahtınıza küsersiniz...

Eğer batı ikinci karoya uymazsa, küçük karo oynayıp eli doğuya tıkayın. Doğu kör döneerse başınız dertte demektir. Ası koyun kör ruasını ya batıda single-ton ya da doğuda umun şimdi pikle yere geçin karo damınızı çekip karonuzu sağlayın. Artık kaderiniz kör ruasına bağlıdır. Doğuda ise sorunuzuz kalmaz. Batıda ise eliniz kalmaz.

İşte diğer eller:

(Batı: ♠65/♥R4/♦R107/♣RDV1087, Doğu: ♠109832/♥V10765/♦93/♣4)

GEÇİKMİŞ ALTI AYRILIK ŞİİRİ

I

Alfabeyi hecelerken
Sevmeyi bulduk
Ne aşkı bilirdim
Ne sevdayı
Kaynadı kanım
İlk kez o gün, bir başkalaşım
İlk kez o gece, sabah erken olsun diye yalvardım.
Derlerde kalem, silgi bahaneleri
Teneffüslerde mendil kapmaca
Yanakların kızardıkça, kızarırdı
Örgülü saçların boynuna dolanırdı
Göbelek gibi kız, diye bilimirdin okulda
Beş yıl geçti
Elim, yüzüne değmedi.
Gönlümüz giz
Gözlerimiz dildi.
Diplomamız dolunca
Günümüz doldu.
Sen vardın beşik kertmene
Ben düştüm gurbet ellerine.
Bazen düşünürüm, şimdi acep nerdesin
Belki baykuşlara terk edilmiş bir dağ köyünde
Belki de sıkışmış bir kentin öteki mahallesinde.
Şaşı yakut gözlerin
Ay aydınlığı yüzün
Hala ışıldar mı ?

Dr. Kenan Karadoğan

II

Bıyıklarım henüz görmüştü güneşi
Bir nakil sonucunda komşu olmuştuk
Her gün aynı sokaklardan okula gidiş / dönüş
Utangaçlığımın sabrı taşı
Gözlerimi kapatarak söyledim
Bir akım geçti damarlarımdan
Yüreğim, o gün ikiye bölündü.
O zamanlar aşkların koruması vardı
Sırdaş arkadaşlar takip ederdik
Benim aşkım Nazan
Arkadaşıminki Suzan
Hint filimleri idi, o günlerde moda olan

Sıra diplerinde gezinen aynalar
Yerini aşk içeren mektuplara bıraktı.
Ümit Yaşar'dan seçilmiş dizeler
Kan kardeşleri ile gönderilen çiçekler
O doyumsuz duyguların sarhoşluğu
Öğrencilikle hiç barışıklığı yoktu,

Ödünsüz bir tutkuydu bizimki
Gecesi-gündüzü olmayan
Uzağı-yakını görmeyen
Sevdikçe, sevilen
Sevildikçe, seven

Her yıl ikmale kalırdık
Hocalardan hoyratça azarlamalar
Küçüktük, zamanı değildi güya
Aşkla yanyana gidemezdi /onur
Ezilirdi pervasızca.

Lise bitişinde, üniversite günlerinde
Sen Çukurova'da kaldın
Ben Dadaşlar Diyarına vardım.
Özgürlük kavgasının ortasında
Senden gelen bir duyumla yaralandım.

Yıllar sonra bir yaz tatilinde
Mavi Köşede, şalgam içerken gördüm.
Yakışmıyordu sana hiç
Zaraki vardığın eşin / başına geçirdiğin örtün.
Toz oldum
Görünmeden / ve merhaba bile demeden.

III
Sevip,sevilince
Çirkin insan yoktur.

O zamanlar internet de yoktu.
Sıkıcı yaşamdan bunalmıştık
Bir dergi ilanından çıktık yolculuğa
Laf olsun, şakacıktan...
Oysa sevdayla alay edilmezdi.
Oysa aşkta, şakanın yeri yoktu.

Yazışan insanlar,zamanla birbirine benzer.
Benzemek, sevmenin başlangıcı oldu.
Görmeden sevdik birbirimizi.
Gözlerimiz hep posta kutusunda
Görünen her mektup, en güzel vitamindi.
Bir gün geldi, karşılaştık

Hayali sevmedi, gözler
Düş kırıklığına uğradık.
Sen, benden deneyimli idin
Hemen yedektekini koydun devreye.
Ben emeğimi
Gene de sevdim seni.
Gerçeği sindiremem, görmekten zor oldu.
Aşka yanlış girmiştik / aşkı yanlış işlemiştik
Her ne kadar sonradan sevdinse beni
Hezeyana dönen kuşku, noktayı koydu.
Sen döndün bir sonraki yedeğine.
Ben ilk sevenime.
IV
Dişiliğin ve coşkulu yaşamındı
Seni bana alıp getiren.
Kısa süren birlikteliğimizde, güzel şeyler yaşadık.
Sonrasında kendine geldi duygular
Bir, bir karşımıza dikildi gerçekler
Gün geçtikçe fark ettik yörüngemizi
Bu sevdâ yürüyecek gibi değildi.
Su yönünü buldu usulca
Sen yoluna
Ben yoluma.
Olamazsa, kalamazdın buralarda / kuralın
Dayanamayıp, uzaklara göç edecektin.
Halbuki şimdi aynı kentte / aynı kuruluştayız
Bakışınız / gülüşünüz
Sanki hiçbir şey olmamış gibi.
Sanki bir şeyler olacaktı gibi.
V
Bıraktığım gözler, o gözler değil
Bakışların donuk, dudakların soluk
Kaşların doğal değil, yay çizmiyor / Çekik
Ellerim, ellerine hiç değmemiş gibi
Parmakların titrek / Avuçların soğuk
Az mı gizlendim evinizin bahçesinde ?
Susuzluğumu giderirdin, karanlığın ateşinde.
Başka eller geziniyor şimdi, ürperen teninde.
Bir tek sen vardın bir zamanlar / bir tek sen
Ne önceki / ne beriki
Ne de bir başkası vardı / gözükten.
Bazen karşılaşırsınız, dolmuş duraklarında
Kaçamak bakışların / hüznü yüzün
Yüreğimi delip geçmiş / o bıçak izin
Kaşımaya gelmez.
Deşmeye gelmez.